

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.3.2014
COM(2014) 180 final

ANNEXES 1 to 5

BILAG

til

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. XXX/XXX [forordningen om offentlig kontrol] og om ophævelse af forordning (EF) nr. 834/2007

{SWD(2014) 65 final}

{SWD(2014) 66 final}

BILAG I

ANDRE PRODUKTER, JF. ARTIKEL 2, STK. 1

- gær til konsum eller til foder
- øl
- maté
- ekstrakter, essenser og koncenterater af kaffe, te og maté samt varer tilberedt på basis af sådanne produkter eller på basis af kaffe, te og maté brændt cikorie og andre brændte kaffeerstatninger samt ekstrakter, essenser og koncenterater deraf
- frugtnectar
- kakaomasse, kakaosmør, kakaofedt, kakaoolie og kakaopulver chokolade og andre tilberedte fødevarer, der indeholder kakao
- konfekturprodukter af sukker
- tilberedte varer af korn, mel, stivelse eller mælk bagværk
- supper
- saucer
- færdigretter
- konsumis
- yoghurt tilsat smagsstoffer, yoghurt tilsat frugt, nødder eller kakao
- havsalt
- vegetabiliske carbohydratgummier og naturharpikser
- pollen
- bivoks
- æteriske olier
- spiritus, forudsat at den ethanol, der anvendes til fremstilling af spiritus, udelukkende er af landbrugsoprindelse.

BILAG II

SÆRLIGE PRODUKTIONSREGLER, DER ER OMHANDLET I KAPITEL III

Del I: Regler for planteproduktion

Ud over de produktionsregler, der er fastsat i artikel 7 til 10, finder de bestemmelser, der er fastsat i denne del, anvendelse på økologisk vegetabilsk produktion.

1. Generelle krav

- 1.1. Hydrokultur, som er en dyrkningsmetode, hvor planterne vokser med rødderne i en opløsning af mineralske næringsstoffer eller i et inert medium, som tilsættes en næringsstofopløsning, er forbudt
- 1.2. Alle de teknikker til planteproduktion, der anvendes, skal forebygge eller minimere forurening af miljøet.
- 1.3. Omlægning
 - 1.3.1. Planter og planteprodukter kan kun anses for at være økologiske, hvis produktionsreglerne i denne forordning har været anvendt på parcellerne i en omlægningsperiode på mindst to år inden udsåningen eller, i tilfælde af enge eller flerårige foderplanter, på mindst to år inden anvendelse som foder fra økologisk produktion, eller i tilfælde af flerårige kulturer, bortset fra foderplanter, på mindst tre år inden første høst af de økologiske produkter.
 - 1.3.2. Den kompetente myndighed kan i de, hvor det pågældende areal har været forurennet med produkter, der ikke er tilladt til økologisk produktion, beslutte at forlænge omlægningsperioden ud over den periode, der er omhandlet i punkt 1.3.1.
 - 1.3.3. Ved behandling med et produkt, der ikke er tilladt til økologisk produktion, skal den kompetente myndighed kræve en ny omlægningsperiode i henhold til punkt 1.3.1.

Denne periode kan forkortes i følgende to tilfælde:

 - a) Hvis behandlingen med et produkt, der ikke er tilladt til økologisk produktion, indgår som led i en obligatorisk kontrolforanstaltning for skadegørere eller ukrudt, herunder karantæneudløsende skadevoldere eller invasive arter, som er pålagt af medlemsstatens kompetente myndighed
 - b) Hvis behandlingen med et produkt, der ikke er tilladt til økologisk produktion, indgår som led i videnskabelige forsøg, der er godkendt af medlemsstatens kompetente myndighed.
 - 1.3.4. I de tilfælde, der er omhandlet i punkt 1.3.2. og 1.3.3., fastlægges omlægningsperiodens varighed under iagttagelse af følgende forhold:
 - a) Nedbrydningen af det pågældende produkt skal sikre, at der ved omlægningsperiodens afslutning kun er et ubetydeligt indhold af restkoncentrationer i jordbunden og, hvis der er tale om flerårige afgrøder, i planten.
 - b) Den første høst efter behandlingen må ikke sælges med en henvisning til økologisk produktion.
 - 1.3.5. Følgende særlige regler for omlægning af landbrugsarealer, der har tilknytning til økologisk husdyrproduktion, finder anvendelse:
 - 1.3.5.1. Omlægningsreglerne skal anvendes på hele produktionsenhedens foderareal.

- 1.3.5.2. Uanset point 1.3.5.1. kan omlægningsperioden nedsættes til et år for græsarealer og udearealer, der benyttes af ikke-planteædende arter.
- 1.4. Oprindelse af planter, herunder planteformeringsmateriale
- 1.4.1. Til produktion af planter og planteprodukter må kun anvendes økologisk produceret planteformeringsmateriale. Med henblik herpå skal en plante, som er bestemt til produktion af planteformeringsmateriale, og, hvor det er relevant, moderplanten, have været produceret i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning mindst én generation, eller i tilfælde af flerårige afgrøder, i to vækstsæsoner.
- 1.4.2. Anvendelse af planteformeringsmateriale, der ikke hidrører fra økologisk produktion.
- Planteformeringsmateriale, der ikke hidrører fra økologisk produktion, må kun anvendes, hvis det hidrører fra en produktionsenhed, der er under omlægning til økologisk produktion, eller hvis det begrundes med, at materialet skal anvendes i forbindelse med forskning, test som led i små markforsøg eller med henblik på bevarelse af genetiske ressourcer, som er godkendt af den kompetente myndighed i medlemsstaten.
- 1.5. Jordforvaltning og gødsning
- 1.5.1. Der skal i økologisk planteproduktion anvendes jordbearbejdnings- og dyrkningsmetoder, der bevarer eller øger jordens indhold af organiske stoffer, øger jordbundens stabilitet og biodiversitet og forhindrer jordpakning og jorderosion.
- 1.5.2. Jordens frugtbarhed og biologiske aktivitet skal bevares og øges ved flerårig sædskifte, der også omfatter bælgplanter og andre grøngødningsafgrøder, og udbringning af husdyrgødning eller organisk materiale, begge helst komposteret, fra økologisk produktion.
- 1.5.3. Kan plantens behov for næringsstoffer ikke dækkes gennem foranstaltninger som omhandlet i punkt 1.5.1. og 1.5.2., må kun gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til 19, anvendes og kun i det omfang, det er nødvendigt.
- 1.5.4. Den samlede gødningsmængde som defineret i Rådets direktiv 91/676/EØF¹, som anvendes på landbrugsbedriften, må ikke overstige 170 kg N/år/ha udnyttet landbrugsareal. Denne grænse gælder kun for anvendelsen af fast husdyrgødning, tørret fast husdyrgødning og tørret fjerkrægødning, kompost af husdyrgødning, herunder fjerkrægødning, komposteret fast husdyrgødning og flydende husdyrgødning.
- 1.5.5. Med henblik på spredning af overskydende gødning fra økologisk landbrug kan økologiske landbrugsbedrifter indgå skriftlige samarbejdsaftaler med andre økologiske bedrifter og virksomheder, forudsat at disse opfylder reglerne for økologisk produktion. Maksimumsgrænsen i punkt 1.5.4. beregnes på grundlag af det samlede antal økologiske produktionsenheder, der indgår i et sådant samarbejde.
- 1.5.6. Mikroorganismepræparater kan anvendes til at forbedre jordens almindelige tilstand eller forekomsten af næringsstoffer i jorden eller afgrøderne.
- 1.5.7. Til aktivering af kompost kan der anvendes egnede plantebaserede præparater eller mikroorganismepræparater.

¹ Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (EFT L 375 af 31.12.1991, s. 1).

- 1.5.8. Der må ikke anvendes mineralsk kvælstofgødning.
- 1.6. Håndtering af skadegørere og ukrudt
- 1.6.1. Forebyggelse af skader forårsaget af skadegørere og ukrudt skal først og fremmest baseres på beskyttelse af:
- Naturlige fjender
 - Valg af arter, sorter og heterogent materiale
 - Sædskifte
 - Dyrkningsmetoder, som f.eks. biofumigation, og
 - Varmebehandling som f.eks. solindstråling og dampning af jorden (ned til en dybde på højst 10 cm).
- 1.6.2. Hvis planter ikke kan beskyttes tilstrækkeligt mod skadegørere ved hjælp af de foranstaltninger, der er fastsat i punkt 1.6.1., eller i tilfælde af, at det er fastslået, at en afgrøde er truet, kan kun produkter, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, anvendes, og kun i det omfang, det er nødvendigt.
- 1.6.3. For produkter, der anvendes i fælder og dispensere, bortset fra feromon-dispensere, skal fælderne og/eller dispenserne forhindre, at stofferne frigives i miljøet, og at de kommer i kontakt med dyrkede afgrøder. Fælderne indsamles efter brug og bortskaffes på en sikker måde.
- 1.7. Produkter til rengøring og desinficering
- Med hensyn til rengøring og desinficering må kun anvendes de produkter til rengøring og desinficering i planteproduktion, som er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.
- 2. Krav i forbindelse med bestemte planter eller planteprodukter**
- 2.1. Særlige regler om produktion af svampe
- Til produktion af svampe kan der anvendes vækstmedier, hvis de kun består af følgende bestanddele:
- a) Fast husdyrgødning og husdyrgødning:
 - i) der enten kommer fra landbrugsbedrifter, som anvender reglerne for økologisk produktion, eller
 - ii) som er omhandlet i punkt 1.5.3., dog kun, hvis det i nr. i) nævnte produkt ikke er til rådighed og hvis den faste husdyrgødning og husdyrgødning ikke overskrider 25 % af den samlede vægt af vækstmediets bestanddele (dækmaterialet og tilsat vand ikke medregnet) før kompostering
 - b) Andre produkter af landbrugsoprindelse end de i litra a) nævnte fra landbrugsbedrifter, der producerer efter de økologiske produktionsregler
 - c) Tørv, ikke kemisk behandlet
 - d) Træ, ikke behandlet med kemiske produkter efter fældning
 - e) Mineralske produkter som omhandlet i punkt 1.5.3., vand og jord.
- 2.2. Regler for indsamling af vilde planter

Indsamling af vilde planter og dele heraf, der vokser naturligt i naturområder, skove og landbrugsområder, betragtes som økologisk produktion, forudsat at:

- a) disse områder i en periode på mindst tre år før indsamlingen ikke er blevet behandlet med andre produkter end dem, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19
- b) indsamlingen ikke påvirker naturtypens stabilitet eller bevarelsen af arterne i indsamlingsområdet.

Del II: Regler for husdyrproduktion

Ud over de produktionsregler, der er fastsat i artikel 7, 8, 9 og 11, finder de bestemmelser, der er fastsat i denne del, anvendelse på økologisk husdyrproduktion.

1. Generelle krav

- 1.1. Jordløs animalsk produktion, dvs. hvor landbrugeren ikke driver landbrugsjord eller ikke har indgået skriftlig samarbejdsaftale med en anden landbruger, er forbudt.
- 1.2. Omlægning
 - 1.2.1. Omlægningsperioden kan tidligst påbegyndes, når landbrugeren har underrettet de kompetente myndigheder om sine aktiviteter og ladet sin bedrift omfatte af kontrolordningen i overensstemmelse med denne forordning.
 - 1.2.2. Særlige omlægningsperioder for den type husdyrproduktion, der er omhandlet i punkt 2.
 - 1.2.3. Dyr og animalske produkter, der er produceret i løbet af omlægningsperioden, må ikke markedsføres som økologiske.
 - 1.2.4. Dyr og animalske produkter kan anses for at være økologiske ved omlægningsperiodens afslutning, hvis der på én gang foretages en omlægning af hele produktionseenheden, herunder besætning, græsarealer eller arealer, der anvendes til dyrkning af foder.
- 1.3. Dyrenes oprindelse
 - 1.3.1. Økologiske husdyr skal være født og opdrættet på økologiske landbrugsbedrifter.
 - 1.3.2. Dyr, der befinder sig på landbrugsbedriften ved omlægningsperiodens begyndelse, og produkter fra dem kan anses for økologiske, når omlægningsperioden i punkt 2, er gennemført
 - 1.3.3. Med hensyn til opdræt af økologiske dyr:
 - a) Ved forplantning skal der anvendes naturlige metoder. Kunstig sædooverføring er imidlertid tilladt.
 - b) Forplantning må ikke fremmes ved behandling med hormoner eller lignende stoffer, medmindre der er tale om terapeutisk dyrlægebehandling af et bestemt dyr.
 - c) Der må ikke gøres brug af andre former for kunstig forplantning som f.eks. kloning og embryotransplantation.
 - d) Valget af racer skal også være passende og skal medvirke til at forebygge lidelser og undgå, at det bliver nødvendigt at lemlæste dyr.

- 1.3.4. Ved valg af racer eller stamdyr skal der tages hensyn til dyrenes evne til at tilpasse sig stedets betingelser, uden at dette påvirker deres velfærd, deres levedygtighed og deres modstandsdygtighed over for sygdomme. Derudover skal vælges racer og stamdyr med henblik på at undgå specifikke sygdomme eller sundhedsproblemer, som associeres med bestemte racer eller stamdyr i intensive driftssystemer, såsom porcint stress-syndrom, PSE-syndrom (pale-soft-exudative), pludselig død, spontane aborter og vanskelige fødsler, der kræver kejsersnit. Der skal fortrinsvis vælges oprindelige racer og stamdyr.
- 1.3.5. Til avlsformål må kun ikke-økologisk opdrættede dyr indsættes på landbrugsbedriften, hvis de pågældende racer er i fare for at forsvinde fra landbruget, jf. bilag IV til Kommissionens forordning (EF) nr. 1974/2006²; i dette tilfælde skal hundyrene af de pågældende racer ikke nødvendigvis være dyr, der endnu ikke har født.
- 1.4. Fodring
- 1.4.1. Generelle krav til fodring
- Følgende regler gælder for fodringen:
- a) Foder til husdyr skal først og fremmest komme fra den landbrugsbedrift, hvor dyrene holdes, eller fra andre økologiske bedrifter i det samme område
 - b) Dyrene skal fodres med økologisk foder, der opfylder deres ernæringsmæssige behov i de forskellige faser af deres udvikling. Restriktiv fodring er ikke tilladt i husdyrproduktion
 - c) Det er forbudt at holde kvæg under forhold, eller på en diæt, der kan forårsage anæmi.
 - d) Opfedningsmetoder skal kunne omlægges på ethvert stade i opdrættet. Tvangsfodring er forbudt.
 - e) Dyrene, bortset fra bier, skal have permanent adgang til græsningsarealer eller grovfoder.
 - f) Der må ikke anvendes vækstfremmere og syntetiske aminosyrer
 - g) Dyr, som er i dieperioden, skal fortrins fodres med modermælk i en minimumsperiode
 - h) Fodermidler af animalsk og mineralsk oprindelse, fodertilægsstoffer, visse produkter til brug i foderstoffer og tekniske hjælpestoffer, må kun anvendes, hvis de er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.
- 1.4.2. Græsning på fælles græsningsarealer og sæsonbestemt græsningsskifte
- 1.4.2.1. Økologiske dyr kan benytte fælles græsningsarealer, forudsat at:
- a) de fælles arealer forvaltes fuldt ud i henhold til denne forordning

² Kommissionens forordning (EF) nr. 1974/2006 af 15. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (EUT L 368 af 23.12.2006, s. 15).

- b) ikke-økologiske dyr, som benytter det pågældende græsningsareal, kommer fra et produktionssystem svarende til et af de systemer, der er fastsat i artikel 28 og 30 i forordning (EU) nr. 1305/2013³
 - c) animalske produkter fra økologiske dyr betragtes, mens dyrene benytter sådanne græsningsarealer, ikke fra økologisk produktion, medmindre det på tilfredsstillende vis kan godtgøres, at dyrene holdes passende adskilt fra ikke-økologiske dyr.
- 1.4.2.2. Dyrene må i græsningskifteperioden græsse på ikke-økologiske arealer, når de vandrer fra et græsningsareal til et andet. Indtaget af ikke-økologisk foder i form af græs eller andre foderplanter er tilladt i højst 35 dage, heri indbefattet varigheden af turen frem og tilbage.
- 1.4.3. Foder fra omlægning
- 1.4.3.1. For landbrugsbedrifter under omlægning må højst 15 % af det samlede gennemsnitlige foderforbrug stamme fra græsning på eller høst af permanente græsarealer eller parceller med flerårige foderplanter eller proteinafgrøder, der er sået i overensstemmelse med reglerne for økologisk produktion på marker, der er under første års omlægning til økologisk produktion, forudsat at disse arealer er en del af bedriften. Foder fra første omlægningsår må ikke anvendes til produktion af forarbejdet økologisk foder. Hvis der anvendes foder fra omlægning såvel som foder fra parceller, der er i det første omlægningsår, må foderplanens samlede andel af et dette foder ikke overstige de maksimale procentsatser, der er fastsat i punkt 1.4.3.2.
- 1.4.3.2. For økologiske landbrugsbedrifter må foder fra omlægning gennemsnitligt udgøre op til 20 % af foderplanen, navnlig foder fra det andet omlægningsår. For landbrugsbedrifter under omlægning gælder, at hvis foderet fra omlægning kommer fra bedriften, kan denne andel forhøjes til 100 %.
- 1.4.3.3. Andelene i punkt 1.4.3.1. og 1.4.3.2. beregnes årligt i procent af tørstofindholdet i foder af vegetabilsk oprindelse.
- 1.4.4. Anvendelse af bestemte fodermidler og stoffer i foder
- Kun økologiske fodermidler af animalsk oprindelse og fodermidler og fodertilægsstoffer, som er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, må anvendes til forarbejdning af økologisk foder og til fodring af økologiske dyr.
- 1.5. Dyrepleje
- 1.5.1. Sygdomsforebyggelse
- 1.5.1.1. Sygdomsforebyggelse skal bygge på udvælgelse af racer og linjer, opdrætsmetoder, høj kvalitetsfoder og motion, en passende belægningsgrad og opstaldning under tilstrækkeligt gode og hygiejniske forhold.
- 1.5.1.2. Anvendelse af immunologiske veterinærlægemidler er tilladt.
- 1.5.1.3. Anvendelse til forebyggende behandling af allopatiske veterinærlægemidler eller af antibiotika frembragt ved kemisk syntese er forbudt.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487).

- 1.5.1.4. Anvendelse af væksthæmmende stoffer (herunder antibiotika, coccidiostatika og andre kunstige væksthæmmende hjælpemidler) samt anvendelse af hormoner eller lignende stoffer til at styre formeringen eller til andre formål (f.eks. fremkaldelse eller synkronisering af brunst) er forbudt.
- 1.5.1.5. Hvis dyrene kommer fra ikke-økologiske bedrifter, kan der, afhængigt af de lokale forhold, kræves særlige foranstaltninger, f.eks. kontrolundersøgelser og karantæneperioder.
- 1.5.1.6. Med hensyn til rengøring og desinficering må kun anvendes de produkter til rengøring og desinficering i bygninger til husdyr og anlæg, som er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.
- 1.5.1.7. Stalde, folde, udstyr og redskaber skal renses og desinficeres for at undgå krydsinfektion og udvikling af sygdomsbærende organismer. Fæces, urin og levnet eller spredt foder fjernes så ofte som fornødent for at mindske lugten og at undgå, at der tiltrækkes insekter og gnavere. Rodenticider (må kun anvendes i fælder), og de produkter, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, må anvendes til udryddelse af insekter og andre skadedyr i bygninger og andre anlæg, hvor der holdes husdyr.
- 1.5.2. Dyrlægebehandling
 - 1.5.2.1. Hvis et dyr på trods af sygdomsforebyggende foranstaltninger bliver sygt eller kommer til skade, skal det straks behandles.
 - 1.5.2.2. Sygdom skal behandles øjeblikkeligt for at undgå, at dyrene lider; Der må om nødvendigt og på strenge betingelser og under en dyrlæges ansvar anvendes kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler, herunder antibiotika, når fytoterapeutiske, homøopatiske og andre midler er uegnede; Der skal navnlig fastsættes restriktioner med hensyn til behandlingsforløb og tilbageholdelsesperioder.
 - 1.5.2.3. Foderstoffer af mineralsk oprindelse og tilsætningsstoffer med ernæringsmæssige egenskaber, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, og fytoterapeutiske og homøopatiske produkter bør foretrækkes frem for kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler, herunder antibiotika, forudsat at de har en effektiv terapeutisk virkning for den pågældende dyreart og den tilstand, som behandlingen er beregnet på.
 - 1.5.2.4. Hvis et dyr eller en gruppe af dyr underkastes mere end tre behandlinger med kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler, herunder antibiotika, inden for tolv måneder, eller mere end én behandling, hvis deres produktive livscyklus er på mindre end et år – bortset fra vaccinationer og behandlinger mod parasitter og obligatoriske udryddelsesprogrammer – må de pågældende dyr eller heraf afledte produkter ikke sælges som økologiske produkter, og dyrene skal gennemgå omlægningsperioderne fastlagt i punkt 1.2 og 2.
 - 1.5.2.5. Tilbageholdelsesperioden mellem den sidste indgift af et allopatisk veterinærlægemiddel til et dyr under normale anvendelsesbetingelser og produktion af økologisk producerede fødevarer fra sådanne dyr skal være dobbelt så lang som den tilbageholdelsesperiode, der er omhandlet i artikel 11 i direktiv 2001/82/EF eller, hvis en sådan periode ikke er fastsat, 48 timer.
 - 1.5.2.6. Behandlinger, der pålægges til beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed i henhold til EU-lovgivningen, er tilladt

- 1.6. Staldforhold og dyrehold
- 1.6.1. Bygningens isolering, opvarmning og ventilation skal sikre, at luftcirkulationen, støvindholdet, temperaturen, den relative luftfugtighed og koncentrationen af luftarter holdes på et niveau, som sikrer dyrenes velbefindende. Der skal være rigelig naturlig ventilation og naturligt lys i bygningen.
- 1.6.2. I områder, hvor de klimatiske forhold tillader, at dyrene lever udendørs, er staldbygninger ikke obligatoriske. Dyr skal have permanent adgang til udendørs arealer, fortrinsvis græsningsarealer, når vejrforholdene og jordbundens tilstand tillader det, medmindre der pålægges restriktioner og forpligtelser til beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed i henhold til EU-lovgivningen. Dyrene skal have adgang til læskure eller til steder, hvor de kan søge beskyttelse mod regn og blæst.
- 1.6.3. Belægningsgraden i bygningen skal sikre dyrenes komfort, velvære og artsspecifikke behov, som navnlig afhænger af dyrenes art, race og alder. Endvidere skal der ved belægningsgraden tages hensyn til dyrenes adfærdsmæssige behov, som navnlig afhænger af flokkens størrelse og dyrenes køn. Belægningsgraden skal sikre dyrenes velfærd ved at give dem et areal, der er så stort, at de kan stå naturligt, bevæge sig, lægge sig uhindret, vende sig, soignere sig, indtage alle naturlige stillinger og foretage sig alle naturlige bevægelser såsom at strække sig og baske med vingerne.
- 1.6.4. Mindste indendørs og udendørs areal og andre bygningskarakteristika for de forskellige arter og kategorier af dyr er angivet i punkt 2.1.4., 2.2.4., 2.3.4. og 2.4.5.
- 1.6.5. Udearealer kan være delvist overdækkede. Verandaer betragtes ikke som udearealer.
- 1.6.6. Den samlede belægningsgrad må ikke overstige grænsen på 170 kg organisk kvælstof/år/ha landbrugsareal.
- 1.6.7. Med henblik på beregningen af den rette belægningsgrad, som omhandlet i punkt 1.6.6, fastsætter den kompetente myndighed det antal husdyr, der svarer til den grænse, der er omhandlet i punkt 1.6.6., på grundlag af de tal, der er fastsat i hvert af de specifikke krav for hver kategori eller art animalsk produktion.
- 1.7. Dyrevelfærd
- 1.7.1. Alle personer involveret i hold af dyr skal have de grundlæggende kundskaber og kvalifikationer, som er nødvendige for at kunne tilgodese dyrenes sundhed og velfærd.
- 1.7.2. Opdrætsmetoderne, herunder belægningsgraden, og opstaldningsforholdene skal sikre, at dyrenes udviklingsmæssige, fysiologiske og etologiske behov opfyldes.
- 1.7.3. Dyrene skal have permanent adgang til udendørs arealer, fortrinsvis græsningsarealer, når vejrforholdene og jordbundens tilstand tillader det, medmindre der pålægges restriktioner og forpligtelser til beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed i henhold til EU-lovgivningen.
- 1.7.4. Antallet af dyr skal begrænses for at minimere overgræsning, optrampning af jorden, erosion og forurening forårsaget af dyrene eller spredningen af deres gødning.
- 1.7.5. Hvis artikel 8, stk. 5, og punkt 1.4.2.2. i denne del finder anvendelse, skal økologiske dyr holdes adskilt fra andre dyr.
- 1.7.6. Tøjring eller isolering af dyr er forbudt, medmindre det kun berører enkelte dyr i et begrænset tidsrum og for så vidt det er af veterinære hensyn. Kompetente

myndigheder kan tillade, at kvæg på mikrovirksomheder opbindes, hvis det ikke er muligt at holde kvæget i grupper, der passer til deres adfærd, forudsat at de har adgang til græsarealer i græsningsperioden, og mindst to gange om ugen har adgang til udearealer, når græsning ikke er mulig.

- 1.7.7. Transporttiden for dyr skal holdes på et minimum.
- 1.7.8. Enhver form for lidelse skal holdes på et minimum i hele dyrets levetid, herunder i forbindelse med slagtning.
- 1.7.9. Lemlæstelse af dyr er forbudt.
- 1.7.10. Dyrenes lidelser begrænses mest muligt, ved at der anvendes passende bedøvelse og/eller smertestillende midler, eller ved at indgrebet foretages i den mest hensigtsmæssige alder af kvalificeret personale.
- 1.7.11. Fysisk kastrering er tilladt, når det sker med henblik på at bevare produkternes kvalitet og de traditionelle produktionsformer, men kun ved anvendelse af passende bedøvelse eller smertestillende midler, eller ved at indgrebet foretages i den mest hensigtsmæssige alder af kvalificeret personale.
- 1.7.12. Indladning og losning af dyr skal ske uden anvendelse af nogen form for elektriske impulser til at tvinge dyrene. Anvendelse af allopatiske beroligende midler før eller under transporten er forbudt.

2. Krav for de visse dyrearter

2.1. Produktion af kvæg, får og geder

2.1.1. Omlægning

For at kvæg, får og geder og produkter heraf anses for økologiske, skal de produktionsregler, der er fastsat i denne forordning, have været anvendt i mindst:

- a) tolv måneder for kvæg, der er bestemt til kødproduktion, og altid mindst 3/4 af deres levetid
- b) seks måneder for får og geder og for dyr, der opdrættes til produktion af mælk

2.1.2. Fodring

Følgende regler gælder for fodring:

- a) Kvæg, får og geder skal have adgang til græsningsarealer, når vejret tillader det
- b) Uanset litra a) skal tyre på over et år have adgang til græsarealer eller udeareal.
- c) Når kvæg, får og geder har adgang til græsarealer i græsningsperioden, og når vinteropstaldningsordningerne giver dyrene mulighed for at bevæge sig frit, kan kravet om adgang til udearealer i vintermånederne fraviges.
- d) Mindst 90 % af foderet, undtagen i perioden hvert år, hvor dyrene er på sæsonbestemt græsningsskifte, jf. punkt 1.4.2.2, skal komme fra egen bedrift eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samarbejde med andre økologiske landbrugsbedrifter i det samme område.
- e) For kvæg, får og geder skal opdrættet være baseret på størst mulig anvendelse af græsarealer, i det omfang græsgange står til rådighed på de forskellige tidspunkter af året. Mindst 60 % af det tørstof, der udgør den daglige foderration for kvæg, får og geder, skal bestå af grovfoder, frisk eller tørret

foder eller ensilage. Denne procentdel kan nedsættes til 50 % for mælkeproducerende dyr i højst tre måneder i begyndelsen af laktationen.

- f) Kalve, lam og gedekid skal i diegivningsperioden fodres fortrinsvis med modernælk i en minimumsperiode på tre måneder for kalve og 45 dage for lam og gedekid.

2.1.3. Særlige staldforhold

Følgende regler gælder for staldforhold:

- a) Staldbygninger for kvæg, får og geder skal have jævne, men ikke glatte gulve. Mindst halvdelen af indendørsarealet som angivet i den skematiske oversigt over mindste areal for kvæg, får og geder som fastsat i punkt 2.1.4., skal være fast, dvs. ikke fuldspaltegulv eller drænet gulv
- b) Staldbygninger skal indeholde bekvem, ren og tør ligge-/hvileplads af tilstrækkelig størrelse, bestående af en solid konstruktion, der dog ikke må have fuldspaltegulv. Hvileområdet skal have tilstrækkelig tør strøelse. Strøelsen skal bestå af halm eller andet egnet naturmateriale. Strøelsen kan være forbedret og beriget med mineralske produkter, der er godkendt som gødningsstof eller jordforbedringsmiddel til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.
- c) Uanset artikel 3, stk. 1, første afsnit, litra a), og artikel 3, stk. 1, andet afsnit i Rådets direktiv 2008/119/EF⁴, er opstaldning af i enkeltbokse af kalve, der er over en uge gamle, forbudt, medmindre det kun berører enkelte dyr i et begrænset tidsrum og for så vidt det er begrundet i veterinærhensyn.

2.1.4. Belægningsgrad

Antallet af kvæg, får og geder pr. hektar må ikke overskride følgende grænseværdier:

Kategori eller art	Det maksimale antal dyr pr. ha svarende til 170 kg N/ha/år
Fedekalve	5
Andet kvæg på under et år	5
Kvæg på et år og indtil to år, handyr	3,3
Kvæg på et år og indtil to år, hundyr	3,3
Kvæg på to år og derover, handyr	2
Avlskvier	2,5
Slagtekvier	2,5
Malkekøer	2
Udsætterkøer	2

⁴ Rådets direktiv 2008/119/EF af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (EUT L 10 af 15.1.2009, s. 7)

Andre køer	2,5
Geder	13,3
Får	13,3

Følgende regler gælder med hensyn til mindste indendørs og udendørs areal og andre bygningskarakteristika for kvæg, får og geder:

	Indendørs areal (nettoareal, som dyrene skal have til rådighed)		Udendørs areal (løbegårde, ikke græsarealer)
	Mindste levendevægt (kg)	M ² /dyr	M ² /dyr
Avls- og fedekvæg	indtil 100	1,5	1,1
	indtil 200	2,5	1,9
	indtil 350	4,0	3
	over 350	5 med et minimum på 1 m ² /100 kg	3,7 med et minimum på 0,75 m ² /100 kg
Malkekøer		6	4,5
Avlstyre		10	30
Får og geder		1,5 får/ged	2,5
		0,35 lam/kid	2,5 med 0,5 pr. lam/kid

2.2. Produktion af dyr af hestefamilien

2.2.1. Omlægning

For at dyr af hestefamilien og produkter heraf anses for økologiske, skal produktionsreglerne i denne forordning have været anvendt i mindst:

- Tolv måneder for dyr af hestefamilien, der er bestemt til kødproduktion, og altid mindst 3/4 af deres levetid
- Seks måneder for dyr, når der er tale om dyr til mælkeproduktion

2.2.2. Fodring

Følgende regler gælder for fodring:

- Dyr af hestefamilien skal have adgang til græsningsarealer, når vejrforholdene tillader det.
- Når dyr af hestefamilien har adgang til græsarealer i græsningsperioden, og når vinteropstaldningsordningerne giver dyrene mulighed for at bevæge sig frit, kan kravet om adgang til udearealer i vintermånederne fraviges.
- Mindst 90 % af foderet, undtagen i perioden hvert år, hvor dyrene er på sæsonbestemt græsningsskifte, som omhandlet i 1.4.2.2, skal komme fra egen

bedrift eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samarbejde med andre økologiske landbrugsbedrifter i det samme område.

- d) For dyr af hestefamilien skal opdrættet være baseret på størst mulig anvendelse af græsarealer, i det omfang græsgange står til rådighed på de forskellige tidspunkter af året. Mindst 60 % af det tørstof, der udgør den daglige foderration for dyr af hestefamilien, skal bestå af grovfoder, frisk eller tørret foder eller ensilage.
- e) Dyr af hestefamilien skal i dieperioden fortrinsvis fodres med modermælk i en minimumsperiode på tre måneder.

2.2.3. Særlige staldforhold

Følgende regler gælder for staldforhold:

- a) Staldbygninger for dyr af hestefamilien skal have jævne, men ikke glatte gulve. Mindst halvdelen af indendørsarealet som angivet i den skematiske oversigt over mindste areal for dyr af hestefamilien som omhandlet i punkt 2.2.4., skal være fast, dvs. ikke fuldspaltegulv eller drænet gulv.
- b) Staldbygninger skal indeholde bekvem, ren og tør ligge/hvileplads af tilstrækkelig størrelse, bestående af en solid konstruktion, der dog ikke må have fuldspaltegulv. Hvileområdet skal være velforsynet med strøelse. Strøelsen skal bestå af halm eller andet egnet naturmateriale. Strøelsen kan være forbedret og beriget med mineralske produkter, der er godkendt som gødningsstof eller jordforbedringsmiddel til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.

2.2.4. Belægningsgrad

Antallet af dyr af hestefamilien pr. hektar må ikke overskride følgende grænse:

Kategori eller art	Det maksimale antal dyr pr. ha svarende til 170 kg N/ha/år
Dyr af hestefamilien på over seks måneder	2

Følgende værdier gælder med hensyn til mindste indendørs og udendørs areal og andre bygningskarakteristika for dyr af hestefamilien:

	Indendørs areal (nettoareal, som dyrene skal have til rådighed)		Udendørs areal (løbegårde, ikke græsarealer)
	Mindste levendevægt (kg)	M ² /dyr	M ² /dyr
Avls- og fededyr af hestefamilien	indtil 100	1,5	1,1
	indtil 200	2,5	1,9
	indtil 350	4,0	3
	over 350	5 med et minimum på 1 m ² /100 kg	3,7 med et minimum på 0,75 m ² /100 kg

2.3. Produktion af svin

2.3.1. Omlægning

For at svin og produkter heraf anses for økologiske, skal produktionsreglerne i denne forordning have været anvendt mindst seks måneder.

2.3.2. Fodring

Følgende regler gælder for fodring:

- a) Mindst 60 % af foderet skal komme fra egen bedrift eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samme område i samarbejde med andre økologiske landbrug eller foderstofvirksomheder.
- b) Alle dyr, som er i dieperioden, skal fortrinsvis fodres med modernælk i en minimumsperiode på mindst 40 dage.
- c) Grovfoder, friskt eller tørret foder eller ensilage skal indgå i den daglige foderration til svin.

2.3.3. Særlige staldforhold

Følgende regler gælder for staldforhold:

- a) Staldbygninger for svin skal have jævne, men ikke glatte gulve. Mindst halvdelen af indendørsarealet som angivet i den skematiske oversigt over mindste areal for svin som omhandlet i punkt 2.2.4., skal være fast, dvs. ikke fuldspaltegulv eller drænet gulv.
- b) Staldbygninger for svin skal indeholde bekvem, ren og tør ligge-/hvileplads af tilstrækkelig størrelse, bestående af en solid konstruktion, der dog ikke må have fuldspaltegulv. Hvileområdet skal være velforsynet med tør strøelse. Strøelsen skal bestå af halm eller andet egnet naturmateriale. Strøelsen kan være forbedret og beriget med mineralske produkter, der er godkendt som gødningstof eller jordforbedringsmiddel til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.
- c) Søer skal holdes i grupper undtagen i de sidste stadier af drægtighedsperioden og i diegivningsperioden
- d) Smågrise må ikke holdes i flat-deck-stier eller i smågrisebokse.
- e) Svin skal kunne gøde og rode på løbearealerne. Som rodemateriale kan der anvendes forskellige substrater.

2.3.4. Belægningsgrad

Antallet af svin pr. hektar må ikke overskride følgende grænser:

Kategori eller art	Det maksimale antal dyr pr. ha svarende til 170 kg N/ha/år
Smågrise	74
Avlssøer	6,5
Fedesvin	14

Andre svin	14
------------	----

Følgende værdier gælder med hensyn til mindste indendørs og udendørs areal og andre bygningskarakteristika for svin:

	Indendørs areal (nettoareal, som dyrene skal have til rådighed)		Udendørs areal (løbegårde, ikke græsarealer)
	Mindste levendevægt (kg)	M ² /dyr	M ² /dyr
Diegivende søer med smågrise på indtil 40 dage		7,5 søer	2,5
Fedesvin	indtil 50	0,8	0,6
	indtil 85	1,1	0,8
	indtil 110	1,3	1
Smågrise	over 40 dage og indtil 30 kg	0,6	0,4
Avlssvin		2,5 hundyr	1,9
		6 handyr Hvis stier anvendes til naturlig bedækning: 10 m ² /orne	8,0

2.4. Produktion af fjerkræ

2.4.1. Omlægning

For at fjerkræ og produkter heraf anses for økologiske, skal produktionsreglerne i denne forordning have været anvendt i mindst.

- Ti uger for fjerkræ, der er indsat, inden det er tre dage gammelt, og som er bestemt til kødproduktion
- Seks uger for fjerkræ til ægproduktion.

2.4.2. Fjerkræets oprindelse

Fjerkræ skal enten opdrættes, indtil dyrene når en given minimumsalder, eller komme fra langsomt voksende fjerkræracers som defineret af den kompetente myndighed. Anvender landbrugeren ikke-langsomt voksende fjerkræracers, er mindste alder for slagtning:

- 81 dage for kyllinger
- 150 dage for kapuner
- 49 dage for pekingænder
- 70 dage for berberænder (hundyr)

- e) 84 dage for berberiaender (handyr)
- f) 92 dage for gråaender
- g) 94 dage for perlehøns
- h) 140 dage for kalkuner (handyr) og gæs og
- i) 100 dage for kalkuner (hundyr).

2.4.3. Fodring

Følgende regler gælder for fodring:

- a) Mindst 60 % af foderet skal komme fra egen bedrift eller, hvis dette ikke er muligt, være produceret i samme område i samarbejde med andre økologiske landbrug eller foderstofvirksomheder.
- b) Grovfoder, friskt eller tørret foder eller ensilage skal indgå i den daglige foderration.

2.4.4. Særlige staldforhold

Følgende regler gælder for staldforhold:

- a) Fjerkræ må ikke holdes i bure
- b) Vandfugle skal have adgang til et vandløb, en dam eller en sø, når vejrforholdene og de hygiejniske forhold tillader det, således at deres artsspecifikke behov kan dækkes og dyrevelfærdskravene kan overholdes. Hvis vejrforholdene ikke tillader det, skal de have adgang til vand, så de har mulighed for at dyppe hovedet i vand og dermed soignere deres fjerdragt
- c) Fjerkræ skal have adgang til udeareal i mindst en tredjedel af deres liv. Udearealer til fjerkræ skal for størstedelen være dækket af vegetation, give rimeligt ly og give fjerkræet let adgang til et tilstrækkeligt antal drikkekar.
- d) Holdes fjerkræ indendørs som følge af restriktioner eller forpligtelser, der er pålagt i medfør af EU-lovgivningen, skal de have permanent adgang til tilstrækkelige mængder grovfoder og passende materiale, der kan opfylde deres adfærdsmæssige behov.
- e) Bygninger til alt fjerkræ skal opfylde følgende krav:
 - i) Mindst en tredjedel af gulvarealet skal være fast, dvs. ikke fuldspaltegulv eller drænet gulv, og være dækket med strøelse såsom halm, høvlspåner, sand eller tørv.
 - ii) I fjerkræhuse til æglæggende høns skal en tilstrækkelig stor del af det gulvareal, hønsene har adgang til, være beregnet til opsamling af deres ekskrementer.
 - iii) Dyrene skal have siddepinde, der i antal og størrelse svarer til flokkens omfang og dyrenes størrelse som fastsat i den skematiske oversigt over mindste indendørs og udendørs areal og and bygningskarakteristika for fjerkræproduktion, der er fastsat i punkt 2.4.5.
- iv) Bygningens ydre grænse, dvs. iberegnet en mulig veranda, skal have indgangs- og udgangshuller af en størrelse, som passer til fuglene, og disse huller skal tilsammen være mindst 4 m pr. 100 m² af det husareal, der er til rådighed for

fuglene. Hvis bygningen er udstyret med en veranda, skal længden af udgangshullerne mellem stalden og verandaen være 2 m pr. 100 m² staldareal. Dyrene skal have adgang til verandaen døgnet rundt.

- v) Fjerkræhuse skal være opført på en sådan måde, at alle fugle har let adgang til udendørs arealer, dvs. afstanden fra et hvilket som helst sted i stalden til nærmeste udgangshul må ikke overstige 15 meter.
- vi) Flerlagssystemer må højst have tre etager nytteareal herunder gulvareal. Der må højst være 1 meter mellem etager eller mellemliggende arealer som f.eks. redearealer. Højere etager skal være udstyret således, at gødningen fjernes ved hjælp af et automatisk system.
- f) Dagslys suppleres med kunstig belysning, så der dagligt er lys i indtil 16 timer med en sammenhængende natlig hvileperiode uden kunstigt lys på mindst 8 timer.
- g) Der skal være en tomgangsperiode mellem opdræt af to fjerkræflokke. I denne periode rengøres og desinficeres bygningen og dens udstyr. Herudover skal hønsegården hvile efter opdræt af en fjerkræflok, så vegetationen kan gro frem igen og der kan overholdes en tomgangsperiode, hvis længde fastsættes af medlemsstaterne. Disse krav gælder ikke for fjerkræ, som ikke opdrættes i flokke, som ikke holdes i hønsegårde, og som kan bevæge sig frit hele dagen.

2.4.5. Belægningsgrad

Med hensyn til det maksimale antal dyr pr. hektar må følgende grænseværdier ikke overskrides:

Kategori eller art	Det maksimale antal dyr pr. ha svarende til 170 kg N/ha/år
Slagtekyllinger	580
Læggehøns	230

Mindste indendørs og udendørs areal og andre bygningskarakteristika for fugle af arten *Gallus gallus* er følgende:

	Avlsdyr/forældredyr	Ungfjerkræ		Fjerkræ til slagting		Kapuner
Alder	Avlsfjerkræ	Kyllinger 0-8 uger	Kyllinger 9-18 uger	Slagtefjerkræ tidlig slagtealder 0-21 dage	Slagtefjerkræ sen slagtealder 22 til 81 dage	22-150 dage
Belægningsgrad indendørs (fugle pr. m ² nytteareal) for faste og mobile huse	6 fugle	24 fugle med højst 21 kg levendevægt/m ²	15 fugle med højst 21 kg levendevægt/m ²	20 fugle med højst 21 kg levendevægt/m ²	10 fugle med højst 21 kg levendevægt/m ²	10 fugle med højst 21 kg levendevægt/m ²
cm siddepind/dyr						

For flerlagssystemer yderligere begrænsninger /m ² gulvareal (herunder veranda, hvortil der er adgang døgnet rundt)	9 fugle	36 fugle undtagen verandaareal	22 fugle	Normalt ikke relevant		
Grænse for flokstørrelse	3 000 inklusive handyr	10 000*	3 300	10 000*	4 800	2 500
Belægningsgrad for udendørs areal (m ² /fugl), forudsat at grænsen på 170 kg N/ha/år ikke overskrides	4	1	4	1	4	4

* kan deles op i flokke på 3 x 3 000 eller 2 x 4 800.

Mindste indendørs og udendørs arealer og andre bygningskarakteristika for fugle af andre arter end *Gallus gallus* er følgende:

	<i>Kalkuner</i>		<i>Gæs</i>	<i>Ænder</i>				<i>Perlehøns</i>
Type	Handyr	Hundyr	Alle	Pekingænder	Berberiænder (handyr)	Berberiænder (hundyr)	Gråænder	Alle
Belægningsgrad indendørs (fugle pr. m ² nytteareal) for faste og mobile huse	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²	10 med højst 21 kg levende vægt/m ²
cm siddepind	40	40	Normalt ikke relevant	Normalt ikke relevant	40	40	Normalt ikke relevant	20
Grænse for flokstørrelse	2 500	2 500	2 500	4 000 hundyr 3 200 handyr	3 200	4 000	3 200	5 200
Belægningsgrad udendørs (m ² /fugl) forudsat, at grænsen på 170 kg N/ha/år ikke overskrides	10	10	15	4,5	4,5	4,5	4,5	4

2.4.6. Adgang til udendørs arealer

Følgende regler gælder for udendørs arealer:

- a) Fjerkræ skal have adgang til et udendørs areal i mindst en tredjedel af deres liv. Navnlig skal dyrene om dagen til stadighed have adgang til et udendørs areal i en så ung alder som muligt, som det er praktisk muligt, når den fysiologiske og fysiske kondition tillader det, medmindre der er indført midlertidige restriktioner som følge af påbud i henhold til EU-lovgivningen
- b) Udendørs arealer til fjerkræ skal for størstedelen være dækket af vegetation bestående af forskellige planter, give rimeligt ly og give fjerkræet let adgang til et tilstrækkeligt antal drikkekar. Vegetationen på udendørsarealet skal høstes og fjernes med regelmæssige mellemrum for at mindske risikoen for næringsstofoverskud. Udendørsarealerne må ikke strække sig ud over en radius på 150 meter fra fjerkræhusets nærmeste udgangsåbning. Der tillades dog en radius på op til 350 meter fra fjerkræhusets nærmeste udgangsåbning, hvis der findes tilstrækkeligt mange steder, hvor hønsene kan søge ly, og drikkekar, jævnt fordelt over hele udendørsarealet med mindst fire steder med ly pr. hektar.
- c) Under forhold, hvor tilgængeligheden af foder på udearealet er begrænset som følge af f.eks. vedvarende snedække eller meget tørt vejr, kan supplerende fodring med grovfoder indgå i fjerkræets foder.
- d) Holdes fjerkræ indendørs som følge af restriktioner eller forpligtelser, der er pålagt i medfør af EU-lovgivningen, skal de have permanent adgang til tilstrækkelige mængder grovfoder og passende materiale, der kan opfylde deres adfærdsmæssige behov.

2.4.7. Dyrevelfærd

Plukning af levende fjerkræ er forbudt.

2.5. Biavl

2.5.1. Omlægning

Biavlsprodukter må kun sælges med henvisning til økologisk produktion hvis reglerne for økologisk produktion som fastsat i denne forordning har været overholdt i mindst et år.

I omlægningsperioden skal vokset udskiftes med voks fra økologisk biavl.

2.5.2. Biernes oprindelse

Der skal fortrinsvis anvendes europæiske racer af *Apis mellifera* og lokale økotypen heraf.

2.5.3. Fodring

Følgende regler gælder for fodring:

- a) Staderne skal ved afslutningen af produktionsperioden efterlades med tilstrækkelig honning og pollen, til at bierne kan overvintre.
- b) Fodring af kolonierne er kun tilladt, hvis det på grund af de klimatiske forhold er nødvendigt for deres overlevelse. til fodring anvendes økologisk honning, økologisk sukkeropløsning eller økologisk sukker.

2.5.4. Særlige regler for sygdomsforebyggelse og dyrlægebehandling inden for biavl

Følgende regler gælder for sygdomsforebyggelse og dyrlægebehandling:

- a) Til beskyttelse af rammer, stader og tavler, herunder navnlig mod skadedyr er det kun tilladt at anvende rodenticider (må kun anvendes i fælder), og egnede produkter, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19
- b) Det er tilladt at anvende fysiske behandlinger til desinfektion af bigårde, såsom damp eller direkte ild
- c) Det er kun tilladt at tilintetgøre droneyngel som led i bekæmpelsen af *Varroa destructor*
- d) Hvis kolonierne på trods af alle forebyggende foranstaltninger bliver syge eller kontamineres, skal de behandles omgående; om nødvendigt kan kolonierne anbringes i isolerede bigårde
- e) Myresyre, mælkesyre, eddikesyre og oxalsyre såvel som mentol, thymol, eukalyptol eller kamfer kan anvendes til at bekæmpe tilfælde af *Varroa destructor*
- f) Behandles der i denne periode med kemisk fremstillede allopatiske produkter, skal de behandlede kolonier anbringes i en isoleret bigård, og alt vokset skal udskiftes med voks fra økologisk biavl. I dette tilfælde gælder omlægningsperioden på et år fastlagt i punkt 2.5.1. for disse kolonier
- g) Litra f) finder ikke anvendelse på produkter, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.

2.5.5. Særlige regler for bigårde

Følgende regler gælder for bigårde:

- a) Bigårde skal placeres i områder, der sikrer bierne nektar- og pollenkilder, som i det væsentlige består af økologiske afgrøder eller, hvor det er relevant, vild bevoksning eller ikke-økologisk forvaltede skove eller afgrøder, der kun behandles efter metoder, der har ringe indvirkning på miljøet
- b) Bigårde skal ligge i tilstrækkelig afstand fra kilder, der kan medføre forurening af biavlsprodukterne eller forringe biernes sundhed
- c) Ved placering af bigårde sikres det, at nektar- og pollenkilderne i en radius på 3 km fra bigården i det væsentlige består af økologiske afgrøder og vild bevoksning eller afgrøder, der behandles efter miljøskånsomme metoder som fastsat i artikel 28 og 30 i forordning (EU) nr. 1305/2013, der ikke kan påvirke biavlens økologiske status disse krav gælder ikke for områder, hvor der ingen blomstring finder sted, eller når bistaderne er i dvale
- d) Bistaderne og de materialer, der anvendes i biavl, skal hovedsageligt bestå af naturlige materialer, der ikke giver nogen risiko for forurening af miljøet og biavlsprodukterne.

2.5.6. Særlige regler biavl

Følgende regler gælder for biavl:

- a) Voks til fremstilling af nye rammer skal stamme fra økologiske produktionsenheder.
- b) I staderne må der kun anvendes naturlige stoffer såsom propolis, voks og vegetabilske olier.
- c) Det er ikke tilladt at anvende kemiske syntetiske afskrækningsmidler under udslyngningen af honningen.
- d) Det er ikke tilladt at anvende yngeltavler ved udslyngning af honning.
- e) Biavl anses ikke for økologisk, hvis den drives i regioner eller områder, som er udpeget af medlemsstaterne som regioner eller områder, hvor økologisk biavl ikke er praktisk gennemførlig.

2.5.7. Dyrevelfærd

Følgende regler gælder for dyrevelfærd:

- a) Tilintetgørelse af bierne på bitavlerne i forbindelse med indsamlingen af biavlsprodukter er forbudt.
- b) Lemlæstelse i form af klipning af bidronningernes vinger er forbudt.

Del III: Regler for produktion af tang og akvakulturdyr

1. Definitioner

I denne del forstås ved:

- 1) "lukkede recirkuleringsanlæg til akvakultur": anlæg, hvor produktionen foregår i et lukket miljø på land eller om bord på et fartøj med recirkuleret vand, og som er afhængigt af kontinuerlig ekstern energitilførsel til stabilisering af akvakulturdyrenes opvækstmiljø
- 2) "energi fra vedvarende energikilder": vedvarende ikke-fossile energikilder i form af vindenergi, solenergi, geotermisk energi, bølgeenergi, tidevandsenergi, vandkraftenergi, gas fra affaldsdepoter, gas fra spildevandsanlæg og biogasser
- 3) "klækkeri": anlæg til avl, udklækning og opdræt i de første livsstadier af akvakulturdyr, finnefisk og især skaldyr
- 4) "yngelopdrætsanlæg": et mellemliggende produktionsled mellem udklækning og videreopdræt. Yngelstadiet skal være overstået senest ved slutningen af den første tredjedel af produktionscyklussen, med mindre der er tale om arter, der undergår smoltificering
- 5) "forurening": den direkte eller indirekte tilførsel til vandmiljøet af stoffer eller energi som defineret i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2008/56/EF⁵ og Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2000/60/EF⁶ i de vandområder, som direktiverne hver især gælder for
- 6) "polykultur": opdræt af to eller flere ikke-konkurrerende arter sædvanligvis fra forskellige led i fødekæden i samme produktionsenhed

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet) (EFT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

- 7) "produktionscyklus: et akvakulturdyrs eller en tangplantes livscyklus fra det tidligste livsstadie (befrugtede æg, hvis der er tale om akvakulturdyr) til høst
- 8) "lokalt opdrættede arter": arter, der hverken er fremmede eller lokalt fraværende, jf. Rådets forordning (EF) nr. 708/2007⁷, og de arter, der er opført i bilag IV til nævnte forordning
- 9) "opdrætstæthed": akvakulturdyrenes levende vægt pr. kubikmeter vand på et hvilket som helst tidspunkt i videreopdrætsfasen og, hvis der er tale om fladfisk og rejer, fiskenes vægt pr. kvadratmeter.

2. Generelle krav

- 2.1. Brugene skal være placeret på steder, der ikke er udsat for kontaminering fra produkter eller stoffer, der ikke er tilladt til anvendelse i økologisk produktion, eller forurenende stoffer, der kan skade produkternes økologiske egenskaber.
- 2.2. Økologisk og ikke-økologisk produktion skal foregå tilstrækkeligt adskilt og i overensstemmelse med de minimumsseparationsafstande, der er fastsat af medlemsstaterne, hvis sådanne minimumsseparationsafstande er fastsat. Ved adskillelsen skal der tages hensyn til de naturlige omgivelser, og den skal være baseret på separate vandtilførselssystemer, separationsafstande, den økologiske akvakulturenheds placering i tidevandsstrømningen og placering upstream/downstream i forhold til andre produktionsenheder. Produktion af tang anses ikke for at være økologisk, hvis den drives på lokaliteter eller i områder, der er udpeget af medlemsstaterne som lokaliteter eller områder, der ikke er egnede til økologisk akvakulturproduktion eller tanghøst.
- 2.3. Der skal gennemføres en miljøvurdering, som står i forhold til produktionsenhedens størrelse, for alle nye brug, der ansøger om tilladelse til at producere økologisk, og som producerer mere end 20 tons akvakulturprodukter om året, for at klarlægge produktionsenhedens og det umiddelbart omgivende miljøes tilstand og de sandsynlige virkninger af produktionen. Den erhvervsdrivende skal forelægge miljøvurderingen for kontrolmyndigheden eller kontrolorganet. Miljøvurderingens indhold skal være baseret på bilag IV til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU⁸. Hvis der allerede er foretaget en tilsvarende vurdering for produktionsenheden, kan denne vurdering anvendes til dette formål.
- 2.4. Den erhvervsdrivende skal forelægge en plan for bæredygtig forvaltning af akvakulturproduktionen og den påtænkte tanghøst, som står i forhold til produktionsenhedens størrelse.
- 2.5. Planen skal ajourføres årligt og indeholde detaljerede oplysninger om virkningerne af produktionen, den miljøovervågning, der skal gennemføres, og en liste over de foranstaltninger, der skal træffes for at minimere den negative indvirkning på det omgivende vand- og landmiljø, herunder i givet fald oplysninger om næringsstofudledningen i miljøet pr. produktionscyklus eller pr. år. Planen skal indeholde oplysninger om overvågning og reparation af teknisk udstyr.

⁷ Rådets forordning (EF) nr. 708/2007 af 11.6.2007 om brug af fremmede og lokalt fraværende arter i akvakultur (EUT L 168 af 28.6.2007, s. 1).

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1).

- 2.6. Driftslederne af akvakultur- og tangbrug skal som led i en plan for bæredygtig forvaltning udarbejde en affaldsreduktionsstrategi, der iværksættes ved produktionens begyndelse. Anvendelsen af residualvarme begrænses så vidt muligt til energi fra vedvarende energikilder. Hvad angår tanghøst, foretages der et engangsskøn over biomassen, inden aktiviteterne påbegyndes.

3. Krav til tang

Ud over de generelle produktionsregler, der er fastsat i artikel 7, 8, 9 og 12, og hvor det er relevant i afdeling 2, finder de regler, der er fastlagt i afdeling 3 anvendelse på indsamling og produktion af tang. Disse regler finder tilsvarende anvendelse på produktion af alle flercellede havalger eller fytoplankton såvel som mikroalger, der anvendes som foder til akvakulturdyr.

3.1. Omlægning

- 3.1.1. Omlægningsperioden for lokaliteter, hvor der høstes tang, er seks måneder.
- 3.1.2. Omlægningsperioden for tangproduktionsenheder er seks måneder eller en hel produktionscyklus, afhængig af hvilken periode der er den længste.
- 3.1.3. I omlægningsperioden må akvakulturbruget opdeles i tydeligt afskilte enheder, der ikke alle drives i henhold til økologiske produktionsregler. Med hensyn til tangproduktion kan der være tale om de samme arter under forudsætning af, at der er passende adskillelse mellem enhederne.

3.2. Regler for produktion af tang

- 3.2.1. Indsamling af vilde tangplanter og dele heraf, der vokser naturligt i havet, anses for at være en økologisk produktion, forudsat at:
- a) voksestederne er karakteriseret ved høj økologisk kvalitet som defineret i direktiv 2000/60/EF⁹ og ikke er sundhedsmæssigt uegnede
 - b) indsamlingen ikke væsentligt påvirker det naturlige økosystems stabilitet eller bevarelsen af arterne i indsamlingsområdet.
- 3.2.2. Dyrkning af tangplanter skal foregå i kystområder med miljø- og sundhedsmæssige karakteristika, der mindst svarer til dem, der er anført i punkt 3.2.1. litra a), for at blive anset for økologiske. Endvidere gælder følgende produktionsregler:
- a) Der skal anvendes bæredygtige metoder i alle produktionsfaser fra indsamling af unge tangplanter til høst.
 - b) For at sikre vedligeholdelse af en omfattende genpulje bør indsamling af unge tangplanter finde sted regelmæssigt for at supplere de bestande, der dyrkes indendørs.
 - c) Der må ikke anvendes gødningsstoffer, undtagen i indendørs anlæg under tag, og kun hvis de er tilladt til anvendelse i økologisk produktion med dette formål

3.3. Dyrkning af tang

- 3.3.1. Ved dyrkning af tang til havs må der udelukkende anvendes de næringsstoffer, der forekommer naturligt i vandmiljøet, eller næringsstoffer fra økologisk produktion af

⁹ Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2006/113/EF af 12. december 2006 om kvalitetskrav til skaldyrvande (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 14).

akvakulturdyr, der så vidt muligt skal foregå i nærheden af dyrkningsområdet som led i et polykultursystem.

- 3.3.2. I produktionsanlæg på land, hvor der anvendes tilførte næringsstoffer, skal næringsstofindholdet i afløbsvandet beviseligt svare til eller være lavere end næringsstofindholdet i tilløbsvandet. Kun de næringsstoffer af vegetabilsk eller mineralsk oprindelse, der er tilladt til anvendelse i henhold til artikel 19, må anvendes.
- 3.3.3. Dyrkningstætheden eller driftsintensiteten skal registreres, og vandmiljøets integritet skal opretholdes ved at sikre, at den maksimale tangproduktion, som miljøet kan bære uden negative konsekvenser, ikke overskrides.
- 3.3.4. Liner og andet udstyr til dyrkning af tang skal så vidt muligt genanvendes eller genindvindes.
- 3.4. Bæredygtig høst af vildtvoksende tang
 - 3.4.1. Inden aktiviteterne påbegyndes, foretages der et engangsskøn over biomassen,
 - 3.4.2. Produktionsenheden eller -faciliteterne skal opbevare dokumentation, således at driftslederen kan identificere og kontrolmyndigheden eller kontrolorganet kan verificere, at der udelukkende er leveret vildtvoksende tang høstet i overensstemmelse med denne forordning.
 - 3.4.3. Høsten skal foregå på en sådan måde, at den mængde, der høstes, ikke påvirker vandmiljøets tilstand væsentligt. Det sikres, at tangen kan regenerere sig og at bifangster undgås, ved at der anvendes egnede høstmetoder og tages hensyn til mindstestørrelser, alder, reproduktionscyklus eller størrelsen af de resterende tangplanter.
 - 3.4.4. Høstes tangen i et delt eller fælles høstområde, skal det kunne dokumenteres, at den samlede høst er i overensstemmelse med denne forordning.

4. Krav for akvakulturdyr

Ud over de generelle produktionsregler i artikel 7, 8, 9 og 12, finder reglerne i afdeling 4 anvendelse på fiskearter, krebsdyr, pighuder og bløddyr som omhandlet i punkt 4.1.5.10. Disse regler finder tilsvarende anvendelse på dyreplankton, mikrokrebsdyr, rotifera, orme og andre akvatiske foderdyr.

- 4.1. Generelle krav
 - 4.1.1. Omlægning
 - 4.1.1.1. Der gælder følgende omlægningsperioder for følgende typer akvakulturproduktionsanlæg, herunder akvakulturdyr under opdræt:
 - a) For anlæg, der ikke kan drænes, rengøres og desinficeres, en omlægningsperiode på 24 måneder
 - b) For anlæg, der er drænet eller taget ud af drift, en omlægningsperiode på 12 måneder
 - c) For anlæg, der er drænet, rengjorte og desinficerede, en omlægningsperiode på 6 måneder
 - d) For anlæg til havs, herunder anlæg, der omfatter opdræt af toskallede bløddyr, en omlægningsperiode på tre måneder.

4.1.1.2. I omlægningsperioden må akvakulturbruget opdeles i tydeligt afskilte enheder, der ikke alle drives i henhold til økologiske produktionsregler. Med hensyn til produktion af akvakulturdyr kan der være tale om de samme arter under forudsætning af, at der er passende adskillelse mellem enhederne.

4.1.2. Akvakulturdyrenes oprindelse

4.1.2.1. Følgende regler gælder for akvakulturdyrs oprindelse:

- a) Økologisk akvakultur skal være baseret på opdræt af yngel fra økologiske gydebestande og økologiske brug.
- b) Der skal anvendes lokalt opdrættede dyr, og hvad avl angår, skal det tilsigtes at fremavle sunde stammer, der er bedre tilpasset produktionsforholdene, sikrer god dyresundhed og dyrevelfærd og udnytter foderressourcerne godt. Der skal stilles dokumentation for deres oprindelse og behandling til rådighed for kontrolmyndigheden eller kontrolorganet.
- c) Der skal vælges arter, som er hårdføre og som kan opdrættes uden at forårsage væsentlig skade på vilde bestande.
- d) Indfangede vilde eller ikke-økologiske akvakulturdyr kan indføres på bruget, når det sker med henblik på at forbedre arvemassen. Disse dyr skal holdes under økologisk forvaltning i mindst tre måneder, før de må anvendes til avl.

4.1.2.2. Følgende regler gælder for avl:

- a) Det er forbudt at anvende hormoner og hormonderivater.
- b) Der må ikke gøres brug af produktion af enkønnede linjer, undtagen ved manuel forædling, polyploidinduktion, kunstig hybridisering og kloning.
- c) Der skal udvælges passende linjer.
- d) Hvor det er relevant, skal der fastsættes artsspecifikke betingelser for forvaltning af gydebestande, avl og produktion af yngel.

4.1.3. Fodring

4.1.3.1. Følgende regler gælder for foder til fisk, krebsdyr og pighuder:

- a) Dyrene skal fodres med foder, der opfylder deres ernæringsmæssige behov i de forskellige faser af deres udvikling.
- b) Ved udarbejdelse af foderplaner skal følgende prioriteres:
 - i) dyresundhed og dyrevelfærd
 - ii) anvendelse af produkter af høj kvalitet med god ernæringsmæssig sammensætning, som skal sikre en høj kvalitet af det spiselige slutprodukt
 - iii) lav miljøpåvirkning.
- c) Planteandelen af foderet skal stamme fra økologisk produktion, og foderandelen på basis af akvatiske dyr skal stamme fra økologisk akvakultur eller bæredygtigt fiskeri.
- d) Der må kun anvendes ikke-økologiske fodermidler af vegetabilsk oprindelse, fodermidler af animalsk og mineralsk oprindelse, fodertilsætningsstoffer, visse

produkter til brug i foderstoffer og tekniske hjælpestoffer, hvis de er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til denne forordning

- e) Der må ikke anvendes vækstoffremmere og syntetiske aminosyrer
- f) Kun fodermidler af vegetabilsk eller mineralsk oprindelse, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, må anvendes.
- g) Kun fodertilsætningsstoffer, visse produkter, der anvendes i foderstoffer, og tekniske hjælpestoffer som omhandlet i punkt 1.4.4 i del II, må anvendes i økologisk akvakultur.

4.1.3.2. Følgende regler gælder for fodring af toskallede bløddyr og andre arter, som ikke fodres af mennesker, men lever af naturligt plankton:

- a) Sådanne dyr, der filtrerer føden, skal have dækket alle deres ernæringsmæssige behov fra naturen, undtagen yngel fra bløddyr, der opdrættes i klæknings- og yngelanlæg.
- b) vækstområderne skal være af høj økologisk kvalitet som defineret i direktiv 2000/60/EF

4.1.3.3. Særlige regler for foder til kødædende akvakulturdyr

Kødædende akvakulturdyr skal fodres ud fra følgende prioritering:

- a) Økologisk foder fra akvakulturproduktion.
- b) Fiskemel og fiskeolie af slagteaffald fra økologisk akvakulturproduktion fremstillet af fisk, krebsdyr eller bløddyr.
- c) Fiskemel og fiskeolie og ingredienser af fiskeoprindelse fremstillet af slagteaffald fra fisk, krebsdyr eller bløddyr, der er fanget med henblik på konsum i bæredygtigt fiskeri.
- d) Fiskemel, fiskeolie og ingredienser af fiskeoprindelse fremstillet af slagteaffald fra hele fisk, krebsdyr eller bløddyr, der er fanges i bæredygtigt fiskeri og ikke anvendes til konsum.
- e) Økologiske fodermidler af vegetabilsk eller animalsk oprindelse det vegetabilske materiale må ikke overstige 60 % af den samlede mængde ingredienser.

4.1.3.4. Særlige regler for foder til visse akvakulturdyr

Fisk i indvande, rejer af Penaeidae-familien og ferskvandrejer og tropiske ferskvandsfisk fodres på følgende måder:

- a) De skal fodres med foder, der naturligt forekommer i damme og søer
- b) Hvis det naturligt forekommende foder som omhandlet i litra a) ikke er til stede i tilstrækkelige mængder, må der anvendes økologisk foder af vegetabilsk oprindelse, der så vidt muligt er dyrket på egen enhed, eller tang. De erhvervsdrivende skal opbevare dokumentation for behovet for supplerende foder.
- c) Hvis naturligt forekommende foder suppleres i henhold til litra b), må foderrationen til de arter, der er omhandlet i punkt 4.1.5.10., litra g), og gulhalet hajmalle (*Pangasius* sp.) højst indeholde 10 % fiskemel eller fiskeolie fra bæredygtigt fiskeri.

4.1.4. Dyrepleje

4.1.4.1. Sygdomsforebyggelse

Følgende regler gælder for sygdomsforebyggelse:

- a) Sygdomsforebyggelse skal bygge på opdræt af dyrene under optimale betingelser ved hjælp af passende placering, som bl.a. tilgodeser arternes behov i forhold til god vandkvalitet, -gennemstrømning og -udskiftning, optimal konstruktion af brugene, anvendelse af gode opdræts- og forvaltningsmetoder, herunder regelmæssig rengøring og desinficering af brugene, højkvalitetsfoder, en passende belægningsgrad og udvælgelse af racer og linjer.
- b) Det er tilladt at anvende immunologiske veterinærlægemidler.
- c) En dyresundhedsforvaltningsplan skal indeholde detaljerede oplysninger om biosikkerhedsforanstaltninger og praksis for dyresygdomsforebyggelse, herunder en skriftlig aftale om sundhedsrådgivning, der står i forhold til produktionsenhedens størrelse, indgået med en kvalificeret sundhedstjeneste for akvakulturdyr, der skal aflægge besøg på bruget mindst én gang årligt og mindst to gange årligt, hvis der er tale om toskallede bløddyr.
- d) Indeslutningssystemer, udstyr og redskaber skal rengøres grundigt og desinficeres.
- e) Foulingorganismer må kun fjernes mekanisk eller ved håndkraft og skal så vidt muligt sættes ud igen i en vis afstand fra produktionsstedet.
- f) kun produkter til rengøring og desinficering af udstyr og anlæg, som er godkendt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, må anvendes.
- g) Følgende regler gælder for udtagning af drift:
 - i) Den ansvarlige myndighed afgør, om udtagning af drift er nødvendig, og fastsætter den periode for udtagning af drift, som skal gennemføres og dokumenteres efter hver produktionscyklus i produktionsenheder til havs med åben vandgennemstrømning.
 - ii) Udtagning af drift er ikke obligatorisk i forbindelse med opdræt af toskallede bløddyr.
 - iii) Ved udtagning af drift tømmes buret eller det indeslutningssystem, der anvendes til opdræt af akvakulturdyrene, hvorefter det desinficeres og holdes tomt, før det tages i drift igen.
- h) Ufortæret fiskefoder, fækalier og døde dyr fjernes i givet fald straks for at undgå risikoen for væsentlig miljøskade som følge af forringet vandkvalitet og for at minimere risikoen for sygdomme og undgå at tiltrække insekter eller gnavere.
- i) Det er kun tilladt at anvende ultraviolet lys og ozon i klækkerier og yngelopdrætsanlæg.
- j) Hvad angår biologisk bekæmpelse af ektoparasitter, skal det først og fremmest tilstræbes at anvende renere fisk.

4.1.4.2. Dyrlægebehandling

Følgende regler gælder for dyrlægebehandling:

- a) Sygdom skal behandles øjeblikkeligt for at undgå, at dyrene lider; Der må om nødvendigt og på strenge betingelser og under en dyrlæges ansvar anvendes kemisk fremstillede allopatiske veterinærlægemidler, herunder antibiotika, når fytoterapeutiske, homøopatiske og andre midler er uegnede; Hvor det er relevant, fastsættes restriktioner med hensyn til behandlingsforløb og tilbageholdelsesperioder.
- b) Behandlinger, der pålægges til beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed i henhold til EU-lovgivningen, er tilladt.
- c) Hvis der trods de forebyggende foranstaltninger, der er truffet for at sikre dyrenes sundhed i overensstemmelse med punkt 4.1.4.1, opstår sundhedsproblemer, må følgende dyrlægebehandlinger anvendes i nævnte rangorden:
 - i) homøopatiske midler udvundet af planter, dyr eller mineraler
 - ii) planter og ekstrakter heraf, der ikke har bedøvende virkning og
 - iii) stoffer såsom sporelementer, metaller, naturlige midler, der styrker immunforsvaret, eller godkendte probiotika.
- d) Anvendelsen af allopatiske veterinærlægemidler begrænses til to behandlingsforløb årligt bortset fra, hvis der er tale om vaccinationer eller obligatorisk sygdomsudryddelse. Er der tale om en produktionscyklus på under et år, begrænses anvendelsen af allopatiske veterinærlægemidler imidlertid til én behandling. Hvis disse bestemmelser om anvendelsen af allopatiske veterinærlægemidler ikke overholdes, kan de pågældende akvakulturdyr ikke sælges som økologiske produkter.
- e) Der må foruden de obligatoriske bekæmpelsesordninger, som forvaltes af medlemsstaterne, højst foretages behandlinger mod parasitter to gange årligt eller én gang årligt, hvis produktionscyklussen er på under 18 måneder.
- f) Tilbageholdelsesperioden efter anvendelse af allopatiske veterinærlægemidler og parasitbekæmpelsesmidler, herunder midler, der er anvendt som led i en obligatorisk ordning for bekæmpelse og udryddelse af dyresygdomme, jf. litra d), skal være dobbelt så lang som den tilbageholdelsesperiode, der er fastsat i artikel 11 i direktiv 2001/82/EF, eller, hvis der ikke er fastsat nogen periode, er den på 48 timer.
- g) Anvendes der veterinærlægemidler, skal dette meddeles kontrolmyndigheden eller kontrolorganet, inden dyrenes markedsføres som økologiske. Den behandlede bestand skal tydeligt kunne identificeres.

4.1.5. Opdrætsforhold og opdrætsmetoder

- 4.1.5.1. Lukkede recirkuleringsanlæg til produktion af akvakulturdyr er forbudt, medmindre der er tale om klækkerier og yngelopdrætsanlæg eller opdræt af arter, der anvendes som økologiske foderorganismer.
- 4.1.5.2. Kunstig opvarmning eller afkøling af vandet er kun tilladt i klækkerier og yngelopdrætsanlæg. Det er på alle produktionsstadier tilladt at anvende naturligt grundvand fra vandboringer til at opvarme eller afkøle vandet.

4.1.5.3. Opdrætsmiljøet skal være indrettet således, at akvakulturdyrene i overensstemmelse med deres specifikke behov:

- a) har tilstrækkelig plads til at få opfyldt deres velfærdsbehov og, hvor det er relevant, en mindste opdrætstæthed
- b) holdes i vand af god kvalitet, med bl.a. tilstrækkelig vandgennemstrømning og -udskiftning, et tilstrækkeligt iltindhold og udviser et lavt indhold af metabolitter
- c) holdes under temperatur- og lysforhold, der svarer til de pågældende arters krav, og som tager den geografiske placering i betragtning,

når der er tale om ferskvandsfisk, har adgang til bundforhold, der i videst muligt omfang svarer til de naturlige forhold.

når der er tale om karper, har adgang til en bund bestående af naturlig jord.

4.1.5.4. De akvatiske indeslutningssystemer skal konstrueres således, at de tilvejebringer gennemstrømningshastigheder og fysisk-kemiske parametre, der sikrer dyrenes sundhed og velfærd og opfylder deres adfærdsmæssige behov.

4.1.5.5. Opdrætsanlæg på land skal opfylde følgende betingelser:

- a) I gennemstrømningssystemer skal det være muligt at overvåge og kontrollere gennemstrømningshastigheden og vandkvaliteten af både til- og afløbsvand
- b) Mindst fem procent af området omkring bruget (grænsefladen mellem land og vand) skal bestå af naturlig vegetation.

4.1.5.6. Indeslutningssystemer til havs skal opfylde følgende krav:

- a) De skal placeres et sted, hvor vandgennemstrømning, vanddybde og udskiftningen af vandmassen er tilstrækkelig til, at havbunden og den omgivende vandmasse påvirkes mindst muligt
- b) De skal konstrueres således, at de kan modstå eksponeringen fra det omgivende driftsmiljø.

4.1.5.7. Indeslutningssystemerne skal konstrueres, placeres og drives på en sådan måde, at risikoen for, at dyrene slipper ud, bliver mindst mulig.

4.1.5.8. Hvis fisk eller krebsdyr slipper ud, skal der træffes passende foranstaltninger til at begrænse indvirkningen på det lokale økosystem, eventuelt ved at genindfange dyrene. Der skal opbevares dokumentation for disse aktiviteter.

4.1.5.9. Foregår produktionen af akvakulturdyr i fiskedamme, tanke og raceways, skal brugene være udstyret med enten naturlige filterbunde, bundfældningsbassiner, biologiske filtre eller mekaniske filtre, der opsamler de udledte næringsstoffer, eller der skal anvendes tang eller dyr (bløddyr og alger), som bidrager til at forbedre afløbsvandets kvalitet. Afløbsvandet skal overvåges regelmæssigt, hvor det er relevant.

4.1.5.10. Belægningsgrad

Ved overvågning af opdrætstæthedens indvirkning på de producerede dyrs velfærd skal der holdes øje med fiskenes tilstand (f.eks. finneskader og andre skader, vækstrate, adfærd og deres generelle sundhedstilstand), og vandkvaliteten skal overvåges.

Belægningstætheden skal fastsættes for hver art eller artsgruppe:

a) Økologisk produktion af laksefisk i ferskvand:

Arter: havørred (*Salmo trutta*) – regnbueørred (*Oncorhynchus mykiss*) – kildeørred (*Salvelinus fontinalis*) – laks (*Salmo salar*) – fjeldørred (eller rødning) (*Salvelinus alpinus*) – stalling (*Thymallus thymallus*) – amerikansk søørred (eller canadarødning) (*Salvelinus namaycush*) – donaulaks (*Hucho hucho*)

Produktionssystem	Opvækstanlæg skal have vandtilførsel fra åbne systemer. Vandskiftet skal være tilstrækkeligt til, at der er et iltindhold på mindst 60 % af mætning til rådighed for bestanden, at fiskenes trivsel sikres, og at afløbsvand fra produktionen føres bort.
Maksimal opdrætstæthed	Laksefisk, der ikke er nævnt nedenfor: 15 kg/m ³ Laks 20 kg/m ³ Havørred og regnbueørred 25 kg/m ³ Fjeldørred (eller rødning) 20 kg/m ³

b) Økologisk produktion af laksefisk i havbrug:

Arter: Laks (*Salmo salar*), havørred (*Salmo trutta*) — regnbueørred (*Oncorhynchus mykiss*)

Maksimal opdrætstæthed	10 kg/m ³ netbure
------------------------	------------------------------

c) Økologisk produktion af torsk (*Gadus morhua*) og andre torskefisk, almindelig bars (eller havbars) (*Dicentrarchus labrax*), guldbrasen (*Sparus aurata*), ørnefisk (*Argyrosomus regius*), pighvar (*Psetta maxima* [= *Scophthalmus maximus*]), blankesten (*Pagrus pagrus* [= *Sparus pagrus*]), rød trommefisk (*Sciaenops ocellatus*) og andre havrudearter samt kaninfisk (*Siganus*-arter)

Produktionssystem	I indelukker på det åbne hav (netbure/bure) med i hvert fald tilstrækkelig strøm til, at fiskenes velfærd bliver størst mulig, eller i åbne systemer på land.
Maksimal opdrætstæthed	For andre fisk end pighvar: 15 kg/m ³ For pighvar: 25 kg/m ³

d) Økologisk produktion af almindelig bars, havruder, ørnefisk, multe (*Liza*, *Mugil*) og ål (*Anguilla*-arter) i jordbassiner i tidevandsområder og kystlaguner

Indeslutningssystem	Traditionelle saltindvindingsbassiner, der omlægges til akvakulturproduktion, og lignende jordbassiner i tidevandsområder
Produktionssystem	Vandudskiftningen skal være tilstrækkelig til at sikre fiskenes trivsel. Mindst 50 % af jordvoldene skal have plantedække.

	Der kræves rensedamme med rodzoneanlæg.
Maksimal opdrætstæthed	4 kg/m ³

e) Økologisk produktion af stør i ferskvand

Arter: Størfamilien (*Acipenseridae*)

Produktionssystem	Vandgennemstrømningen i den enkelte opdrætseenhed skal være tilstrækkelig til at sikre dyrenes velfærd. Afløbsvandet skal have samme kvalitet som tilløbsvandet.
Maksimal opdrætstæthed	30 kg/m ³

f) Økologisk produktion af fisk i indvande

Arter: Karpefamilien (*Cyprinidae*) og andre hermed beslægtede arter i polykultur, herunder, aborre, gedde, malle, heltarter og stør.

Produktionssystem	I fiskedamme, som regelmæssigt tømmes helt, og i søer. Søer skal helt forbeholdes økologisk produktion; det gælder også dyrkning af afgrøder på tilstødende arealer. Det område, fiskene holdes i, skal have tilførsel af rent vand og være af en størrelse, der giver fiskene optimal trivsel. Fiskene skal oplagres i rent vand efter høst. Ved tilførsel af organiske og mineralske næringsstoffer til damme og søer må kun anvendes gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, som er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19 og må højst andrage 20 kg nitrogen pr. ha. Behandling, der indebærer brug af syntetiske kemikalier til bekæmpelse af vandplanter og plantedække i produktionsvandområderne, er forbudt. Der skal omkring indvandsenhederne opretholdes områder med naturlig vegetation, som fungerer som bufferzone til de omgivende arealer, der ikke indgår i opdrættsvirkomheden, i overensstemmelse med reglerne for økologisk akvakultur. Videreopdræt i »polykultur« må kun ske, hvis nærværende specifikationer kriterier for de øvrige fisk i søen også er opfyldt.
Produktionsudbytte	Den samlede produktion af alle arter må højst være 1 500 kg fisk pr. hektar pr. år.

- g) Økologisk produktion af rejer af *Penaeidae*-familien og ferskvandrejer (*Macrobrachium*-arter)

Etablering af produktionsenheder	Placering skal ske i sterilt ler, så anlæggelsen af damme påvirker miljøet mindst muligt. Damme skal anlægges med ler, der forekommer naturligt på stedet. Rydning af mangrove er ikke tilladt.
Omlægningstid	Seks måneder pr. dam svarende til opdrættede rejers normale levetid.
Gydebestandens oprindelse	Efter tre års drift skal mindst halvdelen af gydebestanden være fra opdræt. Resten af gydebestanden skal være en patogenfri vildtlevende bestand, der stammer fra bæredygtigt fiskeri. En screening af første og anden generation er obligatorisk, inden bestanden indføres på bruget.
Fjernelse af øjenstilk	Forbudt
Øvre grænser for opdrættæthed og produktion	Udsætning: højst 22 larver pr. m ² Maksimal øjeblikkelig biomasse: 240 g/m ²

- h) Bløddyr og pighuder

Produktionssystemer	Langliner, flåder, bundkultur, net, bure, bakker, strømper, bouchot-pæle og andre indeslutningssystemer. Ved opdræt af muslinger på flåder må der højst være ét nedhængende reb pr. kvadratmeter overfladeareal. Rebenes længde må ikke overstige 20 meter. Rebene må ikke udtynes under produktionscyklussen, dog er det tilladt at dele rebene, hvis den oprindelige opdrættæthed ikke derved øges.
---------------------	--

- i) Tropiske ferskvandsfisk: Mælkefisk (*Chanos chanos*), tilapia (*Oreochromis* sp.) gulhalet hajmalle (*Pangasius* sp.)

Produktionssystemer	Damme og netbure
Maksimal opdrættæthed	Pangasius: 10 kg/m ³ Oreochromis: 20 kg/m ³

4.1.6. Dyrevelfærd

- 4.1.6.1. Alle personer, der har med akvakulturdyr at gøre, skal have de grundlæggende kundskaber og kvalifikationer, der er nødvendig for at kunne tilgodese dyrenes sundhed og velfærd.
- 4.1.6.2. Akvakulturdyrene håndteres mindst muligt og så skånsomt som muligt under anvendelse af korrekt udstyr og procedurer, som skal hindre stress og fysisk skade som følge af håndteringen. Gydebestande håndteres således, at de lider mindst mulig fysisk skade og udsættes for mindst mulig stress; om nødvendigt bedøves de. Sortering begrænses til et minimum eller foretages for at sikre fiskenes velfærd.
- 4.1.6.3. Følgende regler gælder for begrænsninger for anvendelsen af kunstigt lys:

- a) Anvendelsen af kunstigt lys til forlængelse af det naturlige dagslys må af hensyn til dyrenes etologiske behov, de geografiske forhold og de opdrættede dyrs generelle helbredstilstand ikke overskride et maksimum på højst 16 timer om dagen, bortset fra når der er tale om reproduktive formål
 - b) Pludselige skift i lysintensiteten bør undgås ved overgangen fra lys til mørke, ved at der anvendes en lysdæmper eller baggrundsbelysning.
- 4.1.6.4. Iltning af vandet er tilladt for at sikre dyrenes velfærd og sundhed på betingelse af, at der anvendes mekaniske beluftere, der så vidt muligt drives af vedvarende energi.
- 4.1.6.5. Hvis det er nødvendigt af hensyn til dyresundheden og dyrevelfærden eller i kritiske produktionsperioder og under transport, er det tilladt at bruge ilt i følgende tilfælde:
- a) ved undtagelsesvis temperaturstigninger, fald i det atmosfæriske tryk eller utilsigtet forurening
 - b) ved lejlighedsvis håndteringsprocedurer, som f.eks. udtagning af prøver og sortering
 - c) for at sikre, at bestandene overlever.
- 4.1.6.6. Der skal træffes passende foranstaltninger til at sikre, at transporttiden for akvakulturdyr holdes på et minimum.
- 4.1.6.7. Enhver form for lidelse skal holdes på et minimum i hele dyrets levetid, herunder i forbindelse med slagtning.
- 4.1.6.8. Ved slagtning skal fiskene straks gøres bevidstløse og følelsesløse. Håndtering inden slagtning skal foretages på en sådan måde, at der undgås skader samtidig med at lidelse og stress holdes på et minimum. Den optimale slagtemetode vælges ud fra hensynet til forskellene i fiskenes størrelse ved høst, og hvilke arter og produktionssted der er tale om.
- 4.2. Særlige regler for bløddyr
- 4.2.1. Oprindelse af yngel
- Følgende regler gælder for yngels oprindelse:
- a) Der må anvendes yngel indsamlet uden for produktionsenhedens grænser, hvis der er tale om toskallede bløddyr, forudsat at der ikke sker væsentlige skader på miljøet, og at det er tilladt i henhold til den lokale lovgivning, og at den vilde yngel kommer fra:
 - i) banker, som sandsynligvis ikke vil overleve vinteren, eller som er i overskud eller
 - ii) naturlig fæstning af yngel på yngelindsamlere.
 - b) Er der tale om stillehavsøsters (*Crassostrea gigas*), anvendes der yngel, der er avlet selektivt for at reducere muligheden for, at dyrene gyder i naturen.
 - c) Det skal registreres, hvor, hvordan og hvornår der er indsamlet yngel, således at den kan spores tilbage til rekrutteringsområdet.
- 4.2.2. Opdrætsforhold og opdrætsmetoder
- Følgende regler gælder for opdrætsforhold:

- a) Produktionen må finde stede i et vandområde, hvor der også produceres økologiske finnefisk og tang i et polykultursystem, som skal beskrives i planen for bæredygtig forvaltning. Det er også tilladt at opdrætte toskallede bløddyr sammen med vandsnegle, som f.eks. *Littorina littorea*, i polykultur.
- b) Økologisk opdræt af toskallede bløddyr skal foregå inden for områder, der er markeret med pæle, flåd eller anden tydelig markering, og opdrættet skal i givet fald foregå i net, bure eller andre konstruerede indeslutningssystemer.
- c) Økologiske skaldyrsbrug skal sørge for, at beskyttede arter udsættes for mindst mulig risiko. Anvendes beskyttelsesnet, skal disse være konstrueret således, at de ikke er til skade for dykkende fugle.

4.2.3. Opdrætsmetoder

Følgende regler gælder for opdrætsmetoder:

- a) Bløddyr opdrættet på liner eller efter andre opdrætsmetoder som omhandlet i punkt 4.1.5.10, litra h), kan komme i betragtning som økologiske produkter.
- b) Det er kun tilladt at opdrætte bløddyr i bundkulturer, hvis miljøet ved opdræts- og høstlokaliteten ikke påvirkes væsentligt. Den minimale indvirkning på miljøet skal kunne dokumenteres ved hjælp af en undersøgelse af og rapport over driftslokaliteten, som den erhvervsdrivende skal forelægge for kontrolmyndigheden og kontrolorganet. Rapporten skal indgå som et særskilt kapitel i planen for bæredygtig forvaltning.

4.2.4. Forvaltning

Følgende regler gælder for forvaltningen:

- a) Opdrætstætheden må ikke overstige den, der anvendes for ikke-økologiske bløddyr i området. Sortering, udtynding og justering af opdrætstætheden foretages alt efter omfanget af biomassen og for at sikre høj dyrevelfærd og produktkvalitet.
- b) Foulingorganismer fjernes mekanisk eller ved håndkraft og genudsættes så vidt muligt i en vis afstand fra bruget, hvor der opdrættes bløddyr. Det er tilladt én gang i produktionscyklussen at behandle bløddyr med en kalkopløsning for at bekæmpe konkurrerende foulingorganismer.

4.2.5. Særlige regler for opdræt af østers

Det er tilladt at opdrætte østers i net ophængt på bukke. Disse og andre konstruktioner, der anvendes til opdræt af østers, skal anbringes således, at de ikke danner en ubrudt barriere langs kysten. Bestanden skal anbringes omhyggeligt i tidevandszonen for at optimere produktionen. Opdrættet skal opfylde kravene i punkt 4.1.5.10. h).

Del IV: Produktionsregler for forarbejdede fødevarer og forarbejdet foder

Ud over de generelle produktionsregler, der er fastsat i artikel 7, 8, 9 og 13, finder de bestemmelser, der er fastsat i denne del, anvendelse på forarbejdede fødevarer og forarbejdede foderstoffer.

1. Generelle krav til produktion af forarbejdede fødevarer og foderstoffer

- 1.1. Fødevarer- og fodertilsætningsstoffer, tekniske hjælpestoffer og andre stoffer og ingredienser til forarbejdning af fødevarer og foder samt eventuel

forarbejdningspraksis, som f.eks. røgning, skal være i overensstemmelse med god fremstillingspraksis¹⁰.

- 1.2. Erhvervsdrivende i fødevarer- og fodersektoren skal etablere og ajourføre passende procedurer baseret på en systematisk identifikation af kritiske forarbejdningsstrin.
- 1.3. Anvendelse af procedurerne i punkt 1.2. skal sikre, at de forarbejdede produkter altid er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning.
- 1.4. De erhvervsdrivende skal overholde og gennemføre procedurerne i punkt 1.2., herunder navnlig:
 - a) træffe forebyggende foranstaltninger for at undgå risikoen for forurening med ikke-tilladte produkter eller stoffer
 - b) træffe passende rengøringsforanstaltninger, kontrollere effektiviteten heraf og registrere dem
 - c) sikre, at ikke-økologiske produkter ikke markedsføres med en henvisning til økologisk produktion
- 1.5. Tilberedning af forarbejdede økologiske produkter skal holdes adskilt i tid eller rum fra ikke-økologiske produkter. Hvis ikke-økologiske produkter også tilberedes eller opbevares i tilberedningsenheden, skal den erhvervsdrivende:
 - a) underrette kontrolmyndigheden eller kontrolorganet herom
 - b) udføre aktiviteterne som en fuldstændig serie på et andet sted eller et andet tidspunkt end tilsvarende aktiviteter for ikke-økologiske produkter
 - c) opbevare økologiske produkter på et andet sted eller et andet tidspunkt, før og efter aktiviteterne
 - d) føre et ajourført register over alle aktiviteter og forarbejdede mængder
 - e) træffe forholdsregler til at sikre, at partierne kan identificeres, og til at undgå sammenblanding eller ombytning med ikke-økologiske produkter
 - f) først håndtere økologiske produkter efter passende rengøring af produktionsudstyret.
- 1.6. Der må ikke anvendes produkter, stoffer og metoder, der genskaber egenskaber, der er gået tabt ved forarbejdning og oplagring af økologiske fødevarer, retter op på følgerne af en forsømmelig forarbejdning af økologiske produkter eller på anden måde kan være vildledende med hensyn til den sande karakter af produkter, der skal markedsføres som økologiske fødevarer.

2. Krav til produktion af forarbejdede fødevarer

- 2.1. Følgende betingelser gælder for sammensætningen af forarbejdede økologiske fødevarer:
 - a) Produktet skal hovedsagelig være fremstillet af landbrugsingredienser når det skal fastslås, om et produkt hovedsagelig er fremstillet af landbrugsingredienser, tages der ikke hensyn til tilsat vand og kogesalt.

¹⁰ God fremstillingspraksis som defineret i artikel 3, litra a), i Kommissionens forordning (EF) nr. 2023/2006 af 22. december 2006 om god fremstillingsmæssig praksis for materialer og genstande bestemt til at komme i berøring med levnedsmidler (EFT L 384 af 29.12.2006, s. 75)

- b) Kun fødevaretilsætningsstoffer, tekniske hjælpestoffer, smagsstoffer, vand, salt, produkter af mikroorganismer og enzymer, mineraler, sporstoffer, vitaminer samt aminosyrer og andre mikronæringsstoffer i fødevarer til særlige ernæringsmæssige formål, der er tillagt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, må anvendes.
- c) En økologisk ingrediens må ikke være til stede sammen med samme ingrediens, hvis sidstnævnte er under omlægning eller anvendes i ikke-økologisk form.
- d) Fødevarer fremstillet af afgrøder under omlægning må kun bestå af en enkelt vegetabilsk ingrediens af landbrugsoprindelse.

2.2. Brug af visse produkter og stoffer til forarbejdning af fødevarer

2.2.1. Kun de produkter og stoffer, der er omhandlet i punkt 2.1, litra b), og de produkter og stoffer, der er omhandlet i punkt 2.2.2, 2.2.4. og 2.2.5., må anvendes ved forarbejdning af fødevarer, bortset fra produkter og stoffer i vinavlsprodukter, for hvilke punkt 2 i del V finder anvendelse, og gær, for hvilket punkt 1.3 i del VI finder anvendelse.

2.2.2. Ved forarbejdningen af fødevarer må følgende produkter og stoffer anvendes:

- a) mikroorganisme- og fødevareenzympræparater, der normalt anvendes ved forarbejdning af fødevarer dog skal fødevareenzymer, der anvendes som fødevaretilsætningsstof, være tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19
- b) stoffer og produkter som defineret i artikel 3, stk. 2, litra b) og d), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1334/2008¹¹, der er mærket som naturlige aromastoffer eller naturlige aromapræparater, jf. artikel 15, stk. 1, litra e), og artikel 16 i nævnte forordning.
- c) farvestoffer til mærkning af kød og æggeskaller i henhold til artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008¹²
- d) drikkevand og salt (med natriumchlorid eller kaliumchlorid som basisstoffer), der normalt anvendes ved forarbejdning af fødevarer
- e) mineraler (herunder sporstoffer), vitaminer, aminosyrer og mikronæringsstoffer er kun tilladt, såfremt der foreligger et lovmæssigt krav om at anvende dem i de pågældende fødevarer.

2.2.3. Med henblik beregningen omhandlet i artikel 21, stk. 3, finder følgende bestemmelser anvendelse:

- a) visse fødevaretilsætningsstoffer, som er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, beregnes som landbrugsingredienser
- b) de præparater og stoffer, der er omhandlet i punkt 2.2.2., skal ikke beregnes som landbrugsingredienser

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1334/2008 af 16. december 2008 om aromaer og visse fødevareingredienser med aromagivende egenskaber til anvendelse i og på fødevarer og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91, forordning (EF) nr. 2232/96, forordning (EF) nr. 110/2008 og direktiv 2000/13/EF (EUT L 354 af 31.12.2008, s. 34).

¹² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1333/2008 af 16. december 2008 om fødevaretilsætningsstoffer (EUT L 354 af 31.12.2008, s. 16).

- c) gær og gærprodukter beregnes som landbrugsingredienser.
- 2.2.4. Følgende ikke-økologiske landbrugsingredienser må anvendes til forarbejdning af økologiske fødevarer:
- a) Animalske produkter:
- i) Vandorganismer, der ikke stammer fra akvakultur, og som det er tilladt at anvende i ikke-økologiske fødevaretilberedninger
 - ii) Gelatine
 - iii) Tarme
- b) Uforarbejdede vegetabiliske produkter samt produkter fremstillet heraf ved forarbejdning
- i) Spiselige frugter, nødder og frø:
 - Kolanødder *Cola acuminata*
 - ii) Spiselige krydderier og krydderurter:
 - Peberrodsfrø *Armoracia rusticana*
 - Saflorblomster *Carthamus tinctorius*
 - Brøndkarse *Nasturtium officinale*
 - iii) Andet:
 - Alger, herunder tang
- c) Forarbejdede vegetabiliske produkter:
- i) Sukker, stivelse og andre korn- og rodfrugtprodukter:
 - Rispir
 - Risstivelse og voksmajsstivelse, ikke kemisk modificeret
 - ii) Andet:
 - Rom, udelukkende fremstillet af saft af sukkerrør.
- 2.2.5. Fedtstoffer og olier, også raffinerede, men ikke kemisk modificerede, må anvendes i ikke-økologisk form, hvis de er fremstillet af andre planter end:
- Kakao *Theobroma cacao*
 - Kokos *Cocos nucifera*
 - Oliven *Olea europaea*
 - Solsikke *Helianthus annuus*
 - Palme *Elaeis guineensis*
 - Raps *Brassica napus, rapa*
 - Saflor *Carthamus tinctorius*
 - Sesam *Sesamum indicum*
 - Soja *Glycine max.*

3. Krav til produktion af forarbejdede fødevarer

- 3.1. Økologiske fodermidler eller fodermidler, der er under omlægning, må ikke indgå samtidig med de samme fodermidler produceret efter ikke-økologiske metoder til fremstilling af et økologisk foderprodukt.
- 3.2. Fodermidler, der anvendes eller forarbejdes i økologisk produktion, må ikke være forarbejdet ved hjælp af kemisk fremstillede opløsningsmidler.

Del V: Vin

1. Anvendelsesområde

- 1.1. Ud over de generelle produktionsregler, der er fastsat i artikel 7, 8, 9 og 14, finder bestemmelserne i denne del anvendelse for økologisk produktion af de vinavlsprodukter, der er omhandlet i artikel 1, stk. 2, nr. 1, i forordning (EU) nr. 1308/2013.
- 1.2. Kommissionens forordning (EF) nr. 606/2009¹³ og (EF) nr. 607/2009¹⁴ anvendes, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat i denne del.

2. Brug af visse produkter og stoffer

- 2.1. Vinavlsprodukter skal være fremstillet af økologiske råvarer.
- 2.2. Kun de produkter og stoffer, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19, må anvendes til fremstilling af vinavlsprodukter, herunder i de følgende ønologiske fremgangsmåder med forbehold af de betingelser og begrænsninger, der er fastsat i forordning (EU) nr. 1308/2013 og forordning (EF) nr. 606/2009 og navnlig i bilag I A til nævnte forordning.

3. Ønologiske fremgangsmåder og restriktioner

- 3.1. Uden at dette berører anvendelsen af afdeling 1. og 2. og af de i punkt 3.2 til 3.5 fastsatte forbud og restriktioner, er kun de ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder, herunder de restriktioner, der er fastsat i artikel 80 og artikel 83, stk. 2, i forordning (EU) nr. 1308/2013, og i artikel 3, artikel 5 til 9 og artikel 11 til 14 i forordning (EF) nr. 606/2009, og de tilhørende bilag, der anvendes inden den 1. august 2010, tilladt.
- 3.2. Følgende ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder må ikke anvendes:
 - a) delvis koncentration gennem nedkøling i overensstemmelse med del I, afdeling B.1, litra c), i bilag VIII til forordning (EU) nr. 1308/2013
 - b) fjernelse af svovldioxid ved fysiske processer i overensstemmelse med nr. 8 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009
 - c) behandling med elektrodialyse for at stabilisere vinens vinsyreindhold i overensstemmelse med nr. 36 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009
 - d) delvis fjernelse af vinens alkohol i overensstemmelse med nr. 40 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009

¹³ Kommissionens forordning (EF) nr. 606/2009 af 10. juli 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 479/2008 for så vidt angår kategorier af vinavlsprodukter, ønologiske fremgangsmåder og restriktioner i forbindelse hermed (EUT L 193 af 24.7.2009, s. 1).

¹⁴ Kommissionens forordning (EF) nr. 607/2009 af 14. juli 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 479/2008 for så vidt angår beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser, traditionelle benævnelser og mærkning og præsentation af visse vinavlsprodukter (EUT L 193 af 24.7.2009, s. 60).

- e) behandling med kationbyttere for at stabilisere vinens vinsyreindhold i overensstemmelse med nr. 43 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009.
- 3.3. Nedenstående ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder må anvendes på følgende betingelser:
- a) ved varmebehandling i overensstemmelse med nr. 2 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009 må temperaturen ikke overstige 70 °C
 - b) ved centrifugering og filtrering med eller uden et inaktivt filtreringsmiddel i overensstemmelse med nr. 3 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009 må porestørrelsen ikke være mindre end 0,2 mikrometer.
- 3.4. Kommissionen vil inden den 1. august 2015 undersøge brugen af følgende ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder med henblik på at udfase disse metoder eller begrænse brugen af dem yderligere:
- a) varmebehandling, jf. nr. 2 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009
 - b) brug af ionbytende harpikser, jf. nr. 20 i bilag I A til forordning (EF) nr. 606/2009.
 - c) omvendt osmose i overensstemmelse med del I, afdeling B.1, litra b), i bilag VIII til forordning (EU) nr. 1308/2013
- 3.5. Ændringer, som gennemføres efter den 1. august 2010, for så vidt angår de ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder, der er fastsat i forordning (EF) nr. 1234/2007 eller (EF) nr. 606/2009, må kun anvendes i den økologiske produktion af vin efter vedtagelsen af de foranstaltninger, der er nødvendige for gennemførelsen af de produktionsregler, som er fastsat i afdeling 3, og i givet fald en evalueringsproces i henhold til artikel 19 i denne forordning.

Del VI: Gær til konsum eller til foder

Ud over de generelle produktionsregler, der er fastsat i artikel 7, 8, 9 og 15, finder de bestemmelser, der er fastsat i denne del, anvendelse på økologisk gær, der skal anvendes til konsum eller foder.

1. Generelle krav

- 1.1. Til produktion af økologisk gær må der kun anvendes økologisk fremstillede substrater.
- 1.2. Økologisk gær må ikke være til stede i økologiske fødevarer eller økologisk foder sammen med ikke-økologisk gær.
- 1.3. Følgende stoffer må anvendes i produktion, tilberedning og formulering af økologisk gær
 - a) tekniske hjælpestoffer, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19
 - b) de produkter og stoffer, der er omhandlet i punkt 2. 2.2., litra a) og d), i del IV.

BILAG III
INDSAMLING, EMBALLERING, TRANSPORT OG OPBEVARING AF
PRODUKTER

1. Indsamling og transport af produkter til tilberedningsenheder

De erhvervsdrivende kan kun foretage samtidig indsamling af økologiske og ikke-økologiske produkter, hvis der træffes passende forholdsregler for at undgå enhver sammenblanding eller ombytning med ikke-økologiske produkter og for at sikre, at de økologiske produkter kan identificeres. Den erhvervsdrivende skal sørge for, at kontrolmyndigheden eller kontrolorganet har adgang til alle oplysninger om indsamlingsdage, -tidspunkter og -rute samt tid og sted for modtagelsen af produkterne.

2. Emballering og transport af produkter til andre erhvervsdrivende eller enheder

2.1. Den erhvervsdrivende skal sikre, at økologiske produkter kun transporteres til andre erhvervsdrivende eller enheder, herunder engros- og detailvirksomheder, i egnede emballager, containere eller køretøjer, der er lukket på en sådan måde, at indholdet ikke kan skiftes ud uden manipulation eller beskadigelse af forseglingen, og som er forsynet med en mærkning, der foruden eventuelle andre angivelser, som er påbudt i henhold til EU-lovgivningen, omfatter:

- a) navn og adresse på den erhvervsdrivende og – hvis forskellig – på ejeren eller sælgeren af produktet
- b) produktets navn eller, hvis det drejer sig om en foderblanding, en deklaration, inklusive en henvisning til økologisk produktion
- c) navn eller kodenummer på den kontrolmyndighed eller det kontrolorgan, som den erhvervsdrivende hører under, og
- d) hvis det er relevant, varepartiets identifikationsmærke ifølge en mærkningsordning, som enten er godkendt på nationalt plan eller af kontrolmyndigheden eller kontrolorganet, og som gør det muligt at relatere varepartiet til den i artikel 24 omhandlede fortegnelse.

De i litra a) til d) nævnte oplysninger kan også anføres i et ledsagedokument, hvis dette dokument kan relateres entydigt til den emballage, den container eller det transportmiddel, produktet befinder sig i. Ledsagedokumentet skal indeholde oplysninger om leverandøren eller transportvirksomheden.

2.2. Det er ikke nødvendigt at lukke emballager, containere eller køretøjer:

- a) hvis transporten foregår direkte mellem en erhvervsdrivende og en anden erhvervsdrivende, og de begge er underlagt den økologiske kontrolordning
- b) hvis produkterne ledsages af et dokument, som indeholder de oplysninger, der kræves i henhold til punkt 2.1 og
- c) hvis både den afsendende og modtagende erhvervsdrivende fører fortegnelser over disse transportoperationer og stiller dem til rådighed for kontrolmyndigheden eller kontrolorganet for sådanne transportoperationer.

3. Særlige regler for transport af foder til andre produktions- eller tilberedningsenheder eller opbevaringslokaler

Den erhvervsdrivende skal ved transport af foder til andre produktions- eller tilberedningsenheder eller opbevaringslokaler sikre, at følgende betingelser er opfyldt:

- a) økologisk producerede foderstoffer, foderstoffer fra omlægning og ikke-økologiske foderstoffer skal være effektivt fysisk adskilt fra hinanden under transport
- b) Køretøjer eller containere, som har transporteret ikke-økologiske produkter, må kun anvendes til transport af økologiske produkter, hvis:
 - i) der er foretaget passende rengøring, hvis effektivitet er blevet kontrolleret, inden der påbegyndes transport af økologiske produkter, og den erhvervsdrivende registrerer disse aktiviteter
 - ii) der på baggrund af de vurderede risici træffes alle nødvendige foranstaltninger i henhold til kontrolforanstaltninger, og den erhvervsdrivende i givet fald sikrer, at ikke-økologiske produkter ikke markedsføres med en henvisning til den økologiske produktionsmetode
 - iii) den erhvervsdrivende fører registre over disse transportoperationer og stiller dem til rådighed for kontrolmyndigheden eller kontrolorganet
- c) transporten af færdige økologiske foderstoffer foregår fysisk eller tidsmæssigt adskilt fra transporten af andre færdigvarer
- d) produktmængden ved transportens begyndelse og de mængder, der er afleveret i forbindelse med hver leverance på leveringsrunden, skal registreres.

4. Transport af levende fisk

- 4.1. Levende fisk skal transporteres i egnede tanke med rent vand, som opfylder deres fysiologiske behov med hensyn til temperatur og opløst ilt.
- 4.2. Tankene skal rengøres grundigt, desinficeres og skylles, inden de anvendes til transport af økologiske fisk og fiskeprodukter.
- 4.3. Der træffes foranstaltninger til at reducere risikoen for stress. Under transport må individtætheden ikke være så høj, at den er til skade for den pågældende art.
- 4.4. Der opbevares dokumentation for de aktiviteter, der er omhandlet i punkt 4.1, 4.2 og 4.3.

5. Modtagelse af produkter fra andre erhvervsdrivendes enheder

Ved modtagelsen af et økologisk produkt skal den erhvervsdrivende kontrollere lukningen af emballagen eller containeren i de tilfælde, hvor det er påbudt, samt tilstedeværelsen af de angivelser, der er nævnt i afdeling 2.

Den erhvervsdrivende skal krydstjekke oplysningerne i den i afdeling 2 omhandlede mærkning med oplysningerne i ledsagedokumenterne. Resultatet af disse kontroller skal udtrykkeligt anføres i den fortegnelse, der er omhandlet i artikel 24.

6. Særlige regler for modtagelse af produkter fra et tredjeland

Hvis økologiske produkter importeres fra et tredjeland, skal de transporteres i emballager eller containere, der er lukket på en sådan måde, at indholdet ikke kan skiftes ud, og som er forsynet med en eksportøridentifikation og de nødvendige mærker og numre til at fastslå overensstemmelse mellem partiet og kontrolattesten for import fra tredjelande.

Ved modtagelsen af et økologisk produkt, der importeres fra et tredjeland, skal den fysiske eller juridiske person, til hvem den importerede sending leveres, og som modtager den med henblik på yderligere tilberedning eller markedsføring, kontrollere lukningen af emballagen

eller containeren og, for så vidt angår produkter, der er importeret i henhold til artikel 28, stk. 1, litra b), nr. ii), skal kontrollere, at nævnte artikel omfatter den produkttype, der er indeholdt i forsendelsen. Resultatet af denne kontrol skal udtrykkeligt anføres i den fortegnelse, der er omhandlet i artikel 24.

7. Opbevaring af produkter

- 7.1. Steder, der benyttes til opbevaring af produkter, skal forvaltes på en sådan måde, at partierne kan identificeres, og at sammenblanding eller forurening med produkter eller stoffer, som ikke er i overensstemmelse med reglerne for økologisk produktion, undgås. Økologiske produkter skal til enhver tid tydeligt kunne identificeres.
- 7.2. Drejer det sig om enheder for økologisk vegetabilsk og animalsk produktion, er det på sådanne enheder forbudt at opbevare andre råvarer end dem, der er tilladt til anvendelse i økologisk produktion i henhold til artikel 19.
- 7.3. Der kan opbevares allopatiske veterinærlægemidler og antibiotika på landbrugsbedrifter og akvakulturbrug, hvis de er foreskrevet af en dyrlæge som led i behandlinger, der er nævnt i punkt 1.5.2.2 i del II og punkt 4.1.4.2, litra a) i del III i bilag II, og såfremt de opbevares på et sted under tilsyn, og der føres en logbog over dem, jf. artikel 24 i denne forordning.
- 7.4. Hvis en erhvervsdrivende håndterer både ikke-økologiske produkter og økologiske produkter, og sidstnævnte opbevares i opbevaringsanlæg, hvor også andre landbrugsprodukter eller fødevarer opbevares:
 - a) skal de økologiske produkter holdes adskilt fra de øvrige landbrugsprodukter eller fødevarer
 - b) skal der træffes forholdsregler til at sikre, at sendingerne kan identificeres, og til at undgå sammenblanding eller ombytning med ikke-økologiske produkter.
 - c) skal der være foretaget passende rengøring, hvis effektivitet er blevet kontrolleret, inden lagringen af økologiske produkter, og den erhvervsdrivende fører fortegnelser over disse aktiviteter.

BILAG IV

DE BETEGNELSER, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 21

BG: биологичен.

ES: ecológico, biológico.

CS: ekologické, biologické.

DA: økologisk.

DE: ökologisch, biologisch.

ET: mahe, ökoloogiline.

EL: βιολογικό.

EN: organic.

FR: biologique

GA: orgánach

HR: ekološki.

IT: biologico

LV: bioloģisks, ekoloģisks

LT: ekologiškas

LU: biologesch

HU: ökológiai

MT: organiku

NL: biologisch

PL: ekologiczne

PT: biológico.

RO: ecologic

SK: ekologické, biologické,

SL: ekološki

FI: luonnonmukainen

SV: ekologisk.

BILAG V
DEN EUROPÆISKE UNIONS LOGO FOR ØKOLOGISK PRODUKTION OG
KODENUMRE

1. Logo

- 1.1. Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion skal svare til nedenstående model:

LOGO, der skal indsættes

- 1.2. Referencefarven i Pantone er Green Pantone nr. 376 og Green [50 % Cyan + 100 % Yellow], når der anvendes firfarvetryk.
- 1.3. Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion kan også anvendes i sort og hvidt som vist nedenfor, men kun når det ikke kan vises i farve:

LOGO, der skal indsættes

- 1.4. Hvis emballagens eller mærkningens baggrundsfarve er mørk, kan symbolerne anvendes i negativt format med emballagens eller mærkningens baggrundsfarve.
- 1.5. Anvendes et logo i farver på en farvet baggrund, som gør det mindre tydeligt, bør der anvendes en ydre linje omkring logoet for at øge kontrasten med baggrundsfarverne.
- 1.6. I visse særlige situationer, hvor en emballage er forsynet med angivelser i en enkelt farve, kan Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion fremstå i samme farve.
- 1.7. Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion skal være mindst 9 mm højt mindst 13,5 mm bredt. Forholdet mellem højde og bredde skal altid være 1: 1,5. På meget små emballager kan det være nødvendigt at reducere minimumshøjden til 6 mm.
- 1.8. Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion kan anvendes sammen med grafiske eller bogstavelige elementer, der henviser til økologisk produktion på betingelse af, at disse elementer ikke ændrer eller denaturerer hverken karakteren af Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion eller angivelserne i artikel 22. Hvis Den Europæiske Unions logo for økologisk produktion anvendes samtidigt med nationale eller private logoer, der har en anden grøn farve end den i punkt 2 nævnte referencefarve, kan EU-logoet for økologisk produktion anvendes i nævnte ikke-referencefarve.

2. Kodenumre

Kodenumrenes almindelige format er følgende:

AB-CDE-999

hvor:

- a) »AB« er ISO-koden for det land, hvor kontrollen finder sted,
- b) »CDE« er en angivelse i tre bogstaver, der skal afgøres af Kommissionen eller den enkelte medlemsstat, som f.eks. »bio« eller »öko« eller »org« eller »eko«, der henviser til økologisk produktion og
- c) »999« er referencenummeret med højst tre cifre, der tildeles af:

- i) den enkelte medlemsstats kompetente myndighed til de kontrolmyndigheder eller kontrolorganer, de har delegeret kontrolopgaver til
- ii) Kommissionen til:
 - de kontrolmyndigheder og kontrolorganer, der anerkendt af Kommissionen i henhold til artikel 29
 - til de tredjelandes kompetente myndigheder, som er anerkendt af Kommissionen i henhold til artikel 31.